Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

№ 45 (5171)
ЛЮТЫ
23
СУБОТА
1935 г.
ГОД ВЫДАННЯ XVIII

Орган ЦК і МК КП(б)Б. ЦВК і СНК БССР

Спакойна і ўпэўнена народы СССР прадаўжаюць сваю мірную працу, будуючы новае светлае жыццё. На варце совецкіх граніц стаіць непераможная Чырвоная армія.

НЯХАЙ ЖЫВЕ КРОЎНА-НАРОДНАЯ, ЛЮБІМАЯ ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ!

Няхай жыве геніяльны стратэг рэволюцыі, вялікі арганізатар нашых перамог, таварыш СТАЛІН

XVII ГАДОЎ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

Новую старонку ў сусветней гісторыі адкрыла Окцябрская рэволюцыя. Драпежная і слебая, «турма народаў», царская Расія, якую заўсёды білі за адсталасць, ператварылася ў магутны Совецкі Саюз, ... сапраўдным фарпостам

праўды, калі прадаўжае расці небяспека вайны супроць Совецкага Саюза, у якой імперыялісты прабуюць знайсці выхад з крызіса, з нявырашальных супярэчнасцей капіталізма, калі і на Захадзе і на Ўсходзе прадаўжаюць сваю подлую

вучыцца, гэта — дасканалая школа палітычнага, культурнага і тэхнічнага безупыннага росту камандзіраў і байцоў.

Наша армія — адзіная ў свеце армія, у якой не толькі радавы, але і каманды склад ...

ЗАГАД НАРОДНАГА КАМІСАРА АБАРОНЫ САЮЗА ССР

№ 27

23-га лютага 1935 г. *гор. Масква*

Таварышы Чырвонаармейцы, камандзіры і палітработнікі!

Віншую вас з 17-й гадавінай рабоча-сялянскай Чырвонай арміі!

Закончыўшыйся семнаццаты год жыцця Чырвонай арміі прынёс новы вялікі прырост яе баявой магутнасці: яшчэ больш шматлікаю і лепшаю стала наша баявая зброя, яшчэ упэўненей і мацней валодаюць ёю чырвонаармейцы, камандзіры і тэхнікі. Няўхільна павышаецца культурны ўзровень усіх нашых людзей, па ранейшаму беззаветна згуртаваны нашы баявыя рады для абароны вялікай справы ўсяго працоўнага чалавецтва — справы **Леніна і Сталіна.**

Гіганцкія поспехі тэхнічнай рэканструкцыі нашай прамысловасці і сельскай гаспадаркі, ніколі дасюль небывалая і нечуваная цяга да ведаў, да культуры многіх і многіх мільёнаў працаўнікоў нашай краіны, беспаваротная перамога соцыялістычнага ладу ў СССР, любоў і клопаты аб сваёй арміі нашага вялікага народу, якіх ніколі не ведала ні адна армія ў свеце — вось крыніца нашай ... партыі і яе ленінскага Цэнтральнага Камітэта.

І калі ва ўсе гады свайго жыцця Чырвоная армія была моцна гатоўнасцю да канца абараняць сваю кроўную, родную справу, то цяпер, калі баявы рэволюцыйны дух памножан на лепшую баявую тэхніку, на веды, на багацці нашай краіны, мы ўпэўненей, чым калі-б там ні было, стаім на варце пролетарскіх граніц.

Будзем-жа з яшчэ большай настойлівасцю і ўменнем, не пакладаючы рук, працаваць над далейшым умацаваннем нашых радоў, нашай сілы.

Совецкі Саюз няўстойна і настойліва вядзе барацьбу за мір. Але, дзе-б ні грымнула новая баявая страла, народы нашай вялікай неабсяжнай краіны могуць быць упэўнены, што Чырвоная армія мае ўсё неабходнае для перамогі і на чале з нашай партыяй, на чале з тав. **Сталіным** сакрушыць ... ворага і адстаіць сваю радзіму, адстаіць крывавымі баямі заваяванае права будаваць і пабудаваць новае, светлае соцыялістычнае жыццё.

Прывітанне прэзідыума ЦВК БССР

У дзень XVII гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саветаў БССР горача ... шуе байцоў, камандзіраў і палітработнікаў вайсковых часцей Белар... кай ваеннай акругі і пагранахову. Пад сцягам вялікай партыі Л... на-Сталіна — наперад да новых перамог у барацьбе за соцыялізм, ... далейшага ўмацавання абароназдольнасці нашай вялікай соцыяліст... най радзімы.

Няхай жыве вялікі Саюз Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік!

Няхай жыве слаўная Чырвоная армія на чале з железным на... мам К. Е. Варашылавым!

Няхай жыве ВКП(б), яе ленінскі ЦК на чале з вялікім палка... цам рэволюцыі тав. СТАЛІНЫМ!

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
А. ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
М. ЛЯЎКОЎ.

ЗАГАД КАМАНДУЮЧАГА ВОЙСКАМІ БВ...

Таварышы байцы, камандзіры і палітработнікі Беларускай вайсковай акругі!

Сёння мы святкуем семнаццацігоддзе слаўнага існавання рабоча-сялянскай Чырвонай арміі, надзейнай апоры дыктатуры пролетарыята.

Успамінаючы гераічныя дні грамадзянскай вайны, падводзячы вынікі нашых дасягненняў у баявой і палітычнай вучобе, не забывайце ні на адзін міг пагрозы ваеннага нападу на нашу дарагую радзіму.

Не спыняйцеся на дасягнутых поспехах. Не зазнавацца, а ўпарта, настойліва працаваць над умацаваннем баявой магутнасці і боегатоўнасці часцей.

Вышэй пільнасць! Яшчэ цясней рады вакол нашай большэвіцкай партыі — правадыра і арганізатара перамог Чырвонай арміі.

Яшчэ цясней рады вакол любімага, мудрага, роднага Сталіна — найвялікшага стратэга пролетарскай рэволюцыі.

сцягі над памяццю загінуўш... герояў у дні грамадзянскай ... ны. У гэтыя дні мы шлем ... чырвонаармейскае прывітанне ... явым таварышам па абароне ... іны Саветаў: чырвонагвардзей... партызанам, байцам Чырв... арміі, паспяхова працуючым ... на франтах соцыялістычнай ... доўлі.

Віншую байцоў, каманд... палітработнікаў са святам ... гадавіны. Клічу яшчэ больш ... стойліва працаваць за права ... звывацца лепшым, за пе... месца — у акрузе, акругі ... РСЧА.

Няхай жыве наша вялікая ... дзіма — бацькаўшчына ўсіх ... цоўных!

Няхай жывуць слаўныя б... камандзіры, палітработнікі, ... вучэбных дзён, героі будучы... рамог!

Няхай жыве наш любімы ... ком, лепшы воін і каманд... шай Чырвонай арміі Варош...

Няхай жыве совецкі ўрад ... клопаты ўмацоўваюць баяв...

потым усеагульнага міру. Совецкі Саюз ні адной дзяржаве, ні аднаму народу—ні вялікаму, ні малому—не пагражаў і не пагражае захватамі. Нядарма на VII усесаюзным з'ездзе старшыня Соўнаркома СССР тав. Молатаў з выключнай сілаю падкрэсліў, што «палітычны сэнс дыктатуры пролетарыята ў СССР у даных умовах, калі небяспека вайны становіцца ўсё больш актуальнай, заключаецца ў тым, што ва ўсім свеце няма больш надзейнага оплоту справы міру, чым наша рабоча-сялянская ўлада».

Наша знешняя палітыка непахісна. Мы стаялі і стаім за забеспячэнне міру, за развіццё палітычных і гандлёвых адносін з усімі краінамі.

Пад кіраўніцтвам геніяльнага СТАЛІНА і большэвіцкай партыі народы Совецкага Саюза ў брацкім яднанні будуюць велічны прыгожы будынак соцыялізма, змагаюцца за зацвярджэнне шчасця чалавека на зямлі. Перамога ленінска-сталінскай палітыкі індустрыялізацыі і калектывізацыі забяспечыла гіганцкі гаспадарчы росквіт нашай краіны. Створана магутная база навейшай тэхнікі. Створан залаты фонд нашага будаўніцтва—гэта выхаваныя нашай партыяй і рабочым класам каштоўнейшыя кадры людзей, аўладаўшых тэхнікай. Рабочыя і калгаснікі Совецкага Саюза ўпэўнена ідуць да багатага, культурнага, заможнага жыцця. Зараз як ніколі Совецкі Саюз вялік гаспадарчай магутнасцю і цяснейшым згуртаваннем працоўных мас усіх нацыянальнасцей вакол совецкай улады, вакол большэвіцкай партыі, вакол нашага мудрага, любімага, вялікага правадыра СТАЛІНА.

Калі фашызм знішчажае апошнія мізэрныя астаткі буржуазных «свабод», мы ідзем к вяршыням совецкай дэмакратыі, узнімаючы новыя найшырэйшыя пласты працоўных да актыўнага ўдзелу ў грамадскім жыцці, у будаўніцтве соцыялізма.

Калі ў капіталістычных краінах, мяжуючых з Совецкім Саюзам, сялянства цэлых вёсак літаральна вымірае ад голаду і галечы, мільённыя масы калгаснікаў з захапленнем вітаюць сталінскі статут калгаснага багатага і заможнага жыцця.

Калі ў капіталістычных краінах затухлі домны і мартэны, разбураюцца бяздзейнічаючыя прадпрыемствы і мільёны беспрацоўных граняць асфальтавыя тратуары сусветных сталіц, у Совецкім Саюзе будуюцца сотні і тысячы новых прадпрыемстваў, растуць новыя прамысловыя раёны і гарады, уступаюць у строй новыя гіганты металургіі, машынабудаўніцтва, электрыфікацыі, хіміі, назаўсёды ліквідавана беспрацоўе.

Ленінска-сталінская нацыянальная палітыка забяспечыла небывалы ў сусветнай гісторыі багацейшы росквіт нацыянальных культур на соцыялістычнай аснове. І хіба-ж са- можа адмаўляць, што народы Совецкага Саюза, занятыя мірнаю працаю і пранікнутыя мірнымі імкненнямі, дастойны сапраўды надзейнай аховы граніц сваёй дзяржавы» (МОЛАТАЎ).

Наша Чырвоная армія да XVII гадавіны прыходзіць з гіганцкімі поспехамі і ў колькасных і ў якасных адносінах. Несакрушальна магутнасць Чырвонай арміі. Совецкі Саюз цяпер можа вырабляць у масавым маштабе ўсе сучасныя сродкі абароны. І нядарма на VII усесаюзным з'ездзе бурнымі апладысментамі былі спатканы словы тав. Орджанікідзе: «Пан Гітлер можа быць спакойны, што яму не прыдзецца выдзяляць для нашай Чырвонай арміі ні аднаго матора, ні аднаго грузавіка. СССР у гэтым не адчувае патрэбы... Цяжкая прамысловасць гатова выканаць свае абавязацельствы ў адносінах абароны краіны. Яна дасць нашай Чырвонай арміі ўсё неабходнае для таго, каб граніцы нашай вялікай радзімы былі непрыступны для нашых ворагаў».

Справай тэхнічнага ўзбраення нашай Чырвонай арміі АСАБІСТА кіраваў і кіруе ВЯЛІКІ СТАЛІН. Геніяльная празорлівасць і мудрае кіраўніцтва таварыша СТАЛІНА забяспечылі жалезную моц нашых граніц як на Захадзе, так і на Ўсходзе.

Мы закавалі ў жалеза-бетон нашу заходнюю граніцу ад Ладажскага возера і да Чорнага мора, мы закавалі ў жалеза-бетон нашы граніцы на Далёкім Усходзе. І няхай папрабуюць цяпер паны імперыялісты—аматары «лёгкай нажывы» — сунуцца са свіным рылам у наш совецкі агарод. Бадай, іх свіное рыла не вытрымае, калі наткнецца на жалеза-бетон нашых граніц.

Наша Чырвоная армія цяпер узброена, як ніколі, магутнымі паветранымі эскадрыльямі, цяжкой артылерыяй, быстраходнымі танкамі. У каго з працоўных нашай вялікай радзімы з гордасцю і радасцю не білася сэрца, калі прадстаўнік узброеных сіл краіны тав. Тухачэўскі на VII усесаюзным з'ездзе саветаў дакладваў аб тым, што наша авіяцыя вырасла на 330 проц., цяжкая артылерыя вырасла ў два з лішнім разы, колькасць танкавых і супроцьтанкавых гармат вырасла ў чатыры з паловай раза, колькасць танкетак павялічылася на 2475 проц., колькасць лёгкіх і сярэдніх танкаў—амаль на 800 процантаў, скорасць нашых танкаў вырасла ад 3-х да 6 раз і т. д. Магутная тэхнічная база Чырвонай арміі дазволіць нам не толькі ў любую хвіліну на ўдар падпальшчыкаў вайны адказаць трайным ударам, але і весці вайну не на сваёй зямлі, а на зямлі і толькі на зямлі тых, хто адважыцца на нас напасці.

Наша Чырвоная армія ўмее і нястомна вучыцца ў дасканаласці ўладаць той магутнейшай тэхнікай, якою яе ўзброіла рабоча-сялянская краіна. Чырвоная армія нястомна у першую чаргу з рабочых і працоўных сялян, якая ведае, што яна змагаецца за справу свайго класа, за вызваленне ад уціску ўсяго чалавецтва. Іменна таму ў Чырвонай арміі ёсць такія выдатныя ўзоры адданасці, самаахвярнасці, геройства. На чале нашай роднай Чырвонай арміі стаяць выпрабаваныя, загартаваныя ў агні грамадзянскай вайны, аўладаўшыя вышынямі ваеннай навукі, палкаводцы, імёны якіх ведае ўся краіна. На чале Чырвонай арміі — жалезны нарком Клім Варашылаў. Геніяльнейшы стратэг пролетарскай рэволюцыі, наш мудры і вялікі СТАЛІН непасрэдна кіраваў і кіруе вучобай, работай, справай тэхнічнага ўзбраення Чырвонай арміі нястомна і з любасцю клапаціўся і клапоціцца аб умацаванні магутнасці арміі і абараназдольнасці Совецкага Саюза.

Наша армія — плоць ад плоці працоўнага народу. Ні адна армія ў свеце не акружана такой любасцю, такімі клопатамі, такой безупыннай увагай і падтрыманнем найшырэйшых працоўных мас, як наша Чырвоная армія. Варта толькі ўспомніць, якой бурай энтузіязму былі спатканы выступленні прадстаўнікоў Чырвонай арміі на XI усебеларускім і VII усесаюзным з'ездах саветаў! Варта толькі ўспомніць, з якою любасцю сустракаюць нашых чырвоных байцоў і камандзіраў на кожным заводзе, на кожнай фабрыцы, у кожным калгасе! Вялікі гонар — быць байцом Чырвонай арміі, вернага вартавога і абаронцы нашых граніц і мірнае працы!

XVII гадавіна Чырвонай арміі амаль супадае са слаўнымі гадавінамі геройчных перамог грамадзянскай вайны — разгрому Калчака, Дзенікіна, узяцця Царыцына і Архангельска, ганебнага правалу імперыялістычнай інтэрвенцыі. Натхніцелем і арганізатарам гэтых бліскучых перамог Чырвонай арміі быў вялікі стратэг таварыш СТАЛІН. Пятнаццаць гадоў назад імперыялісты атрымалі прадметны ўрок непераможнасці рабоча-сялянскай арміі. І калі цяпер падпальшчыкі вайны забылі аб гэтым прадметным уроку, то нязмерна вырасшая па сваёй магутнасці і тэхнічнаму ўзбраенню Чырвоная армія здолее ў любую хвіліну даць нападаючым на нас такі магутны адпор, пасля якога паны буржуа не далічацца некаторых блізкіх ім урадаў, зараз благапалучна царствуючых «міласцю божай». (СТАЛІН).

Працоўныя Совецкай Беларусі — неадлучнай часткі Совецкага Саюза — акружалі і акружаюць, як працоўныя ўсяго Совецкага Саюза, любасцю, увагай і падтрыманнем сваю родную рабоча-сялянскую армію. Працоўныя Совецкай Беларусі гатовы ў любы момант па першаму закліку партыі і ўрада стаць шматмільённай сталёвай несакрушальнай сцяною на абарону нашых граніц. Няхай моцна запомняць гэта паны імперыялісты!

Няхай жыве наша родная непераможная Чырвоная армія! Няхай жыве геніяльнейшы стратэг і правадыр — наш родны вялікі СТАЛІН!

Пастановы ЦК КП(б)Б і Совета Народных Камісараў БССР аб ходзе лесавывазкі *гл. на 4-й стар.*

ўхільнага ўмацавання рабоча-сялянскай Чырвонай арміі.

Бесперапынным ростам сваёй магутнасці Чырвоная армія абавязана доблеснай соцыялістычнай працы рабочых і калгаснікаў, тэхнікаў і вучоных, пісьменнікаў і мастакоў, усіх лепшых людзей нашай краіны, чэснай і напружанай рабоце чырвонаармейцаў, камандзіраў і палітработнікаў, мудраму кіраўніцтву большэвіцкай

Вечная памяць нашым таварышам, паўшым у баях грамадзянскай вайны!

Няхай жыве рабоча-сялянская Чырвоная армія — непераможны вартавы Совецкай зямлі!

Народны камісар абароны Саюза ССР

К. ВАРАШЫЛАЎ.

Мы моладзь. Пад кіраўніцтвам любімага наркома тав. Варашылава мы сталі першакласнай арміяй у свеце. Наша радзіма ўзброіла нас лепшай у свеце зброяй, навейшай тэхнікай, лепшымі сынамі краіны. Справа нашага гонару — у дасканаласці аўладаць сваёй зброяй, быць гатовымі пад вадзіцельствам жалезнага наркома ў любую мінуту да поўнага знішчажэння ворага.

У дні гадавіны схілім баявыя

клёнаты ўмацоўваюць баявую магутнасць краіны!

Няхай жыве наша ленінская партыя — правадыр і арганізатар арміі, яе сталінскі ЦК!

Няхай жыве мудры правадыр, дарагі друг і настаўнік таварыш Сталін!

Камандуючы войскамі Беларускай вайсковай акругі УБАРЭВІЧ

Начальнік палітупраўлення акругі СМІРНОЎ.

Начальнік штаба БАБР.

Непераможная Чырвоная армія—магутны аплот нашай мірнай працы і ўсеагульнага міру

СТАЛІНСКІ ПЛАН РАЗГРОМА ДЗЕНІКІНА*)

Восень 1919 года наступіла ўсім. Надыходзіў рашаючы пералом(?) момант усёй грамадзянскай вайны. Знабжоныя «саюзнікамі», палкі... ныя іх штабамі, белагвардзейскія полчышчы Дзенікіна падыходзілі к Арлу. Увесь агромадны Паўднёвы фронт павольным валам адкатваўся назад. Унутры становішча было не менш цяжкае. Харчовыя затрудненні надзвычай абвастрыліся. Прамысловасць спынялася ад недахвату апалу. Унутры краіны, і нават у самой Маскве, заварушыліся контррэвалюцыйныя элементы. Небяспека пагражала Туле, небяспека навісла над Масквой.

Трэба выратоўваць становішча. І на Паўднёвы фронт ЦК пасылае ў якасці члена РВС тав. Сталіна. Цяпер ужо няма патрэбы ўтойваць, што перад сваім назначэннем тав. Сталін паставіў перад ЦК тры галоўныя ўмовы: 1) Троцкі не павінен умешвацца ў справы Паўднёвага фронта і не павінен пераходзіць за яго разгранічыцельныя лініі, 2) з Паўднёвага фронта павінен быць неадкладна адкліканы цэлы рад работнікаў, якіх тав. Сталін лічыў непрыгоднымі аднавіць становішча ў войсках, і 3) на Паўднёвы фронт павінны быць неадкладна камандзіраваны новыя работнікі па выбару Сталіна, якія гэту задачу маглі выканаць. Гэтыя ўмовы былі прыняты поўнасцю.

Але для таго, каб ахапіць гэту грамадную махіну (ад Волгі да польска-ўкраінскай граніцы), якая называлася Паўднёвым фронтам і налічвала ў сваім складзе некалькі сотняў тысяч войск, патрэбен быў дакладны аператыўны план, патрэбна была ясна сфармуляваная задача фронту. Тады гэту мэту можна было б паставіць перад войскамі і шляхам перагрупоўкі і сканцэнтраваць лепшыя сілы на галоўных напрамках нанесці ўдар ворагу.

Тав. Сталін застае вельмі няпэўную і цяжкую абстаноўку на фронце. На галоўным напрамку Курск—Арол—Тула нас б'юць. Усходні фланг [illegible] тапчацца на месцы. Што ж датычыць аператыўных дырэктыў, яму прапануецца стары план (вераснёўскі) нанясення галоўнага ўдару левым флангам, ад Царыцына на Новарасійск, праз данскія стэпы.

«Асноўны план наступлення Паўднёвага фронта астаецца без змен, менна: галоўнейшы ўдар наносіцца асобнай групай Шорына, маючай задачай знішчэнне ворага на Дану і Кубані». (З дырэктывы галкома, верасень 1919 г.).

Азнаёміўшыся са становішчам, т.

> «...У перыяд 1918-1920 гг. т. Сталін з'яўляўся, бадай, адзіным чалавекам, якога Цэнтральны Камітэт кідаў з аднаго баявога фронта на другі, выбіраючы найбольш небяспечныя, найбольш страшныя для рэвалюцыі месцы. Там, дзе было адносна спакойна і добра, дзе мы мелі поспехі, там не было відаць Сталіна. Але там, дзе ў сілу цэлага раду прычын трашчалі чырвоныя арміі, дзе контррэвалюцыйныя сілы, развіваючы свае поспехі, пагражалі самому існаванню савецкай улады, дзе замяшанне і паніка маглі ў любую хвіліну ператварыцца ў безданамочнасць, катастрофу,—там з'яўляўся тав. Сталін. Ён не спаў начэй, ён арганізоўваў, ён браў у свае цвёрдыя рукі кіраўніцтва, ён ламаў, быў бязлітасным і — ствараў пералом, аздараўляў абстаноўку...»
>
> **К. ВАРАШЫЛАЎ.**

прыняцца не паручыў [illegible] ўдару з захаду на ўсход праз Данецкі басейн як асноўнага. Калі ён «сёе» не нашоў на такі ўдар то таму, што спасылаўся на «спадчыну», атрыманую ў рэзультаце адступлення паўднёвых войск летам, г. зн. на стыхійна ствараўшуюся групоўку войск Паўднёвага фронта перастройка якой (групоўкі) павялічыла б вялікай тратай часу, выгадзе Дзенікіна... Але цяпер абстаноўка і звязаная з ёй групоўка сіл змяніліся ў аснове: 8-я армія (асноўная на былым Паўднёвым фронце) перасунулася ў раёне Паўднёвага фронта і глядзіць прама на Данецкі басейн, конкорпус Будзённага (другая асноўная сіла) перасунуўся таксама ў раёне Паўднёвага фронта, прыбавілася новая сіла —латышская дывізія, якая праз месяц абнавіўшыся, зноў прадставіць грозную для Дзенікіна сілу... Што ж прымушае галкома (стаўку) адстойваць стары план? Відавочна, адна толькі ўпартасць, калі ўгодна —фракцыйнасць, самая тупая і самая небяспечная для рэспублікі, культывуемая ў галкоме «стратэгічным» петушком... На днях галком даў Шорыну дырэктыву аб наступленні на Новарасійск праз данскія стэпы па лініі, па якой можа быць і зручна лятаць нашым авіятарам, але ўжо зусім немагчыма будзе брадзіць нашай пяхоце і артылерыі. Няма чаго і даказваць, што гэты сумасбродны (шалёны) паход у асяроддзі, варожым нам, ва ўмовах абсалютнага бездарожжа, пагражае нам поўным крахам. Не цяжка зразумець, што гэты паход на казацкія станіцы, як гэта паказала нядаўняя практыка, можа толькі згуртаваць казакоў супроць нас вакол Дзенікіна для абароны сваіх станіц, можа толькі выставіць Дзенікіна выратавальнікам Дона, можа

гэтым прасоўваннем мы рассякаем армію Дзенікіна на дзве часткі, з якіх добраахвотніцкую пакідаем на з'ядзенне Махно, а казацкія арміі ставім пад пагрозу заходу ім у тыл; па-чацвертае, мы атрымліваем магчымасць пасварыць казакоў з Дзенікіным, які (Дзенікін) у выпадку нашага паспяховага прасоўвання пастараецца перасунуць казацкія часці на захад, на што большасць казакоў не пойдзе... Па-пятае, мы атрымліваем вугаль, а Дзенікін астаецца без вугалю. З прыняццем гэтага плана нельга марудзіць... Карацей: стары, ужо адменены жыццём план ні ў якім выпадку не трэба гальванізаваць — гэта небяспечна для рэспублікі, гэта напэўна аблегчыць становішча Дзенікіна. Яго трэба замяніць другім планам. Акалічнасці і ўмовы не толькі паспелі для гэтага, але і павяліцельна дыктуюць такую змену... Без гэтага мая работа на Паўднёвым фронце становіцца бяссэнсавай, злачыннай, непатрэбнай, што дае мне права, або, вярней, абавязвае мяне ўйсці куды ўгодна, хоць к чорту, толькі не аставацца на Паўднёвым фронце. Ваш Сталін».

Каментарыі да гэтага дакумента лішнія. Звярачае на сябе ўвагу, якой мерай Сталін вымярае найкарацейшы аператыўны напрамак. У грамадзянскай вайне простая арыфметыка бывае недастаткова і часта памылкова. Шлях ад Царыцына да Новарасійска можа аказацца значна даўжэй таму, што ён праходзіць праз варожае класавае асяроддзе. І наадварот, шлях ад Тулы да Новарасійска можа аказацца значна карацей, таму што ён ідзе праз рабочы Харкаў, праз шахцёрскі Данбас. У гэтай ацэнцы напрамкаў сказаліся асноўныя якасці тав. Сталіна як пролетарскага рэвалюцыянера, як сапраўднага стратэга грамадзянскай вайны.

План Сталіна быў прыняты ЦК.

дзянскай вайне быў дасягнут. Дзенікінскія полчышчы былі адкінуты ў Чорнае мора. Украіна і Паўночны Каўказ вызвалены ад белагвардзейцаў. Тав. Сталіну ва ўсім гэтым належыць агромадная заслуга.

Трэба яшчэ спыніцца на адным важнейшым гістарычным моманце, звязаным на Паўднёвым фронце з імем тав. Сталіна. Я маю на ўвазе стварэнне коннай арміі. Гэта быў першы вопыт звядзення кавалерыйскіх дывізій у такое буйнае злучэнне, як армія. Сталін бачыў магутнасць конных мас у грамадзянскай вайне. Ён канкрэтна разумеў іх агромаднае значэнне для сакрушальнага манеўру. Але ў мінулым ні ў кага не было такога своеасаблівага вопыта, як дзеянне конных армій. Не было аб гэтым напісана і ў вучоных працах, і таму такое мерапрыемства выклікала або недаўменне, або прамое супраціўленне. Але не такі Сталін: раз ён быў упэўнен у карыснасці і правільнасці сваіх планаў ён заўсёды іноў напралом у іх ажыццяўленні. І 11 лістапада РВС рэспублікі атрымлівае наступнае данясенне ад РВС Паўднёвага фронта:

«Рэўваенсовету рэспублікі.

Рэўваенсовет Паўднёвага фронта на пасяджэнні сваім ад 11 лістапада г. г., выходзячы з умсў данай абстаноўкі, пастанавіў стварыць конную армію ў складзе 1-га і 2-га конных карпусоў і адной стралковай брыгады (у далейшым дабавіць і другую брыгаду).

Склад Рэўваенсовета конарміі: камандарм тав. Будзённы і члены тт. Варашылаў і Шчадзенка.

Справка: Пастанова Рэўваенсовета Паўднёвага фронта ад 11 лістапада 1919 г. № 505-а.

Азначанае просім зацвердзіць».

Конная армія была створана, не гледзячы і нават наперакор жаданню цэнтра. Ініцыятыва яе стварэння належыць тав. Сталіну, які зусім ясна прадстаўляў сабе ўсю неабходнасць падобнай арганізацыі. Гістарычныя вынікі гэтага кроку добра ўсім вядомы.

І яшчэ адна характэрная асаблівасць выявілася ў т. Сталіна зусім выразна на Паўднёвым фронце: дзейнічаць ударнымі групоўкамі, выбіраючы галоўныя напрамкі сканцэнтроўваць на іх лепшыя часці і біць ворага. У гэтых адносінах, а

БАЯВОЕ ПРЫВІТАННЕ III КАВАЛЕРЫЙСКАГА КОРПУСА

Вялікі, родны наш таварыш СТАЛІН!

Табе—правадыру народаў Савецкага Саюза і сусветнага пролетарыята;

Табе—лепшаму з ударнікаў соцыялістычных заводаў і калгасных палёў;

Табе—арганізатару пролетарскіх перамог у грамадзянскай вайне;

Табе—арганізатару і байцу 1-ай коннай арміі—мы шлём сваё палкае баявое прывітанне!

Мы памятаем, як у гады грамадзянскай вайны ты з'яўляўся заўсёды там, дзе стваралася найбольш небяспечная і трудная абстаноўка. Іменна цябе

Мы памятаем цябе, арганізуючага разам з тав. Варашылавым у 1918 годзе абарону чырвонага Царыцына, названага па твайму імені Сталінградам, дзе ў жорсткіх баях складваліся першыя брыгады і дывізіі будучай 1-ай коннай арміі.

Мы памятаем, як ты ў 1919 годзе, пасланы Цэнтральным Камітэтам для арганізацыі перамогі над Дзенікіным, стварыў і правёў у жыццё свой геніяльны план разгрому Дзенікіна праз Харкаў на Растоў, апіраючыся на пролетарскі Данбас. Як адна з важнейшых сіл, заклікаеная ператварыць у жыццё твой большэвіцкі план, была створана тады па тваёй ініцыятыве і настойлівасці 1-я конная армія на чале з тт. **Варашылавым і Будзённым.**

Увесь свет ведае, што створаная табой 1-я конная армія ў жорсткіх баях, гераічных перамогах на Дзенікінскім фронце, супроць белапалякаў, Врангеля, Махно і інш., апраўдала тваё рашэнне, выканала з гонарам задачы, пастаўленыя перад ёю ленінскай комуністычнай партыяй.

1-я конная армія, пад тваім пастаянным кіраўніцтвам, пры пастаянных тваіх клопатах аб ёй, пад большэвіцкім кіраўніцтвам тваіх саратнікаў тт. Варашылава і Будзённага, заслужыла бяссмертную славу, аб якой гавораць дзесяткі нашых баявых ганаровых чырвоных сцягаў, яна заслужыла

Прайшлі многія гады з таго часу, як замоўклі апошнія стрэлы грамадзянскай вайны, з таго часу, як блiснулі апошнія ўзмахі будзёнаўскіх клінкоў над галавой ворага.

За гэтыя гады мы сталі іншымі. Наша комуністычная партыя, наша соцыялістычная краіна, ты, вялікі Сталін, зрабілі нас іншымі. Мы ва ўсеўзбраенні гатовы к будучым вялікім баям.

Індустрыялізацыя ўсёй краіны, перамога калгаснага ладу, перапрацоўка(?) агромадных чалавечых мас у актыўных будаўнікоў бяскласавага соцыялістычнага грамадства —усе гэтыя ўмовы стварылі тую мацнейшую ў свеце армію, якою з'яўляецца наша Рабоча-Сялянская Чырвоная армія, а ў ёй і наша конніца.

Ударнікі соцыялістычных заводаў і фабрык, лепшыя людзі большэвіцкіх калгасаў, уліваючыся ў нашы рады, стварылі той тып байца, якога наш любімы нарком абароны таварыш Варашылаў называе «цудоўным чырвонаармейцам».

Старыя байцы, камандзіры і палітработнікі, героі грамадзянскай вайны і маладыя, усё новыя растучыя кадры ператварыліся ў людзей, высока абучаных, з ненасытнай прагнасцю пасцігаючых усё далей навуку і тэхніку.

Наша баявая магутнасць і рухомасць на палях баёў непамерна выраслі, таму што краіна, стаўшая перадавой індустрыяльнай краінай, па тваёй ініцыятыве, вялікі Сталін, узброіла нас перадавой у свеце ваеннай тэхнікай!

Мы памятаем, таварыш Сталін, твае словы, што «зараз уся справа ў людзях, авалодаўшых тэхнікай», што іх трэба любоўна вырошчваць, як вырошчвае садоўнік аблюбаванае ім дрэўца.

У нашых радах сотні такіх, любоўна вырашчаных людзей з былых радавых байцоў і малодшых камандзіраў 1-й коннай арміі, якія зараз сталі камандзірамі і палітработнікамі вялікага маштаба — гэта нашы таварышы Зінчэнка,

ЦК у духу большэвіцкай непрымірымасці, у духу ўдарніцтва і соцыялістычнага спаборніцтва, увабраўшыя ў сябе лепшыя традыцыі 1-й коннай арміі,—яшчэ мацней, яшчэ больш напорыста будзем вучыцца, авалодваючы навукай і тэхнікай, следуючы прыкладу нашых камандзіраў—герояў і ветэранаў 1-й коннай арміі, беручы прыклад з нашага жалезнага наркома таварыша Варашылава.

Клянемся табе, таварыш Сталін, нястомна адточваць нашу рэволюцыйную класавую пільнасць і пастаянную баявую гатоўнасць, як указаў нам ты і Цэнтральны Камітэт нашай партыі. Ні адкрытая спроба прашчупваць нас штыхом, ні здрадніцка-замаскаваная подлая хітрасць скрытага класавага ворага не застануць нас знянацку. Ворагі будуць разбіты і знішчаны без астатку.

Клянемся табе, таварыш Сталін, яшчэ больш умацоўваць рэволюцыйную жалезную дысцыпліну.

Рады байцоў чырвонай конніцы, арганізаванай вялікім Сталіным, заўсёды будуць сталёвымі!

А калі нашы ворагі—імперыялістычныя драпежнікі—адважацца «сунуць сваё свіное рыла ў наш савецкі агарод», то клянемся табе, таварыш Сталін, што мы здолеем неатразімымі, быстрымі, глыбокімі ўдарамі, як прывыкла біць ворага будзёнаўская конніца, нанесці яму смяротныя раны. Мы будзем біць так, каб працаўнік упаў, паражоны на смерць і каб грукат яго падзення раздаўся па ўсяму свету.

Няхай жыве Рабоча-Сялянская Чырвоная армія і яе кіраўнік таварыш **ВАРАШЫЛАЎ!**

Няхай жыве наша соцыялістычная бацькаўшчына—Саюз Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік — бацькаўшчына сусветнага пролетарыята!

Няхай жыве Усесаюзная Комуністычная партыя (большэвікоў) і яе сталінскі ЦК!

Няхай жыве вялікі і родны СТАЛІН!

Сталін неадкладна прымае рашэнне. Ён катэгарычна адхіляе стары план, высоўвае новыя прапановы і прапануе іх Леніну ў наступнай запісцы, якая гаворыць сама за сябе. Яна настолькі цікава, настолькі ярка рысуе стратэгічны талент тав. Сталіна, настолькі характэрна па смелай рашучасці пастаноўкі пытання, што мы лічым карысным прывесці яе поўнасцю:

«Месяцаў два назад галоўком толькі створыць армію казакоў для Дзенікіна, г. зн. можа толькі ўзмацніць Дзенікіна. Іменна таму неабходна цяпер-жа, не трацячы часу, змяніць ужо адменены практыкай стары план, замяніўшы яго планам асноўнага ўдару праз Харкаў—Данецкі басейн на Растоў: па-першае, тут мы будзем мець асяроддзе не варожае, наадварот, — сімпатызуючае нам, што аблегчыць наша прасоўванне; па-другое, мы атрымліваем важнейшую чыгуначную сетку (данецкую) і асноўную артэрыю, жывячую армію Дзенікіна, —лінію Варонеж-Растоў... Па-трэцяе.

*) З артыкула тав. К. Е. Варашылава «Сталін і Чырвоная армія», змешчанага ў «Праўде» ад 1929 г.

Сам Ленін уласнай рукой напісаў загад палявому штабу аб неадкладным змяненні зжыўшай сябе дырэктывы Галоўны ўдар быў нанесен Паўднёвым фронтам у напрамку на Харкаў—Данбас—Растоў. Рэзультаты вядомы: пералом у грамадзянскай вайне ... біць ворага. У гэтых адносінах, а таксама ў выбары напрамку ён дасягнуў вялікага майстэрства.

Пасля разгрому Дзенікіна аўтарытэт Сталіна, як першакласнага арганізатара і ваеннага правадыра, становіцца бясспрэчным.

... вялікі гонар мець заўсёды цябе ў сваіх радах ганаровым чырвонаармейцам старэйшага з палкоў 1-й коннай арміі—19 Манычскага тройчы чырвонасцяжнага палка.

Прайшло 15 гадоў з таго часу як стварылася 1-я конная армія.

... Лапацін, Крывашэін і многа другіх.

Наш рост і вучэбныя поспехі, заслужыўшыя добрую ацэнку ад наркома абароны тав. Варашылава, немалыя, але мы добра ведаем, што супакойвацца на гэтым мы не маем права.

Клянемся табе, таварыш Сталін, што мы, байцы, камандзіры і палітработнікі 3-га кавалерыйскага корпуса, выхаванцы Усесаюзнай Комуністычнай партыяй (бальшэвікоў) на чале са сталінскім ...

СТАЛІН!

По даручэнню байцоў, камандзіраў і палітработнікаў 3-га кавалерыйскага корпуса:

Вайнер, Юнг, Жукаў, Гарачоў, Тіхаміраў, Крапачоў, Зарын, Касценка, Новікаў, Бадрэнка, Петрасянц, Лапацін, Бычкоўскі, Крывашэін, Лутай і некалькі тысяч подпісаў байцоў, камандзіраў і палітработнікаў.

Гора тым, хто выступіць супроць краіны Советаў. Рэволюцыйная Чырвоная армія, плоць ад плоці, кроў ад крыві працоўнага народу, разграміць ушчэнт усіх, хто пасягне хоць на пядзь свяшчэннай і недатыкальнай совецкай зямлі.

Мы ўмацавалі абароназдольнасць краіны, мы забетаніравалі свае граніцы на Захадзе і на Ўсходзе, мы не баімся ніякіх пагроз, мы гатовы ў любы момант адказаць трайным ударам на ўдар падпальшчыкаў вайны.

Чырвоная армія ў другой пяцігодцы.

НА ЗДЫМКУ: Танкавая часць на занятках.

З. БЯДУЛЯ

ЧЫРВОНААРМЕИСКІ ПАДАРУНАК

Гэта было два гады таму назад. У першы дзень пасля пастановы агульнага схода калгаснікаў аб штрафе за лаянкі. Члены прымежнага калгаса «Чырвоная варта» думалі спачатку, што гэта жарт, а не сур'ёзная пастанова. Пасля ім самім спадабалася і далей выкарчоўваць лаянкі з калгаснай сям'і. Бадай кожны набыў сабе паперу і аловак і стараўся лавіць штрафы за лаянкі адзін у аднаго. Пачалося азартнае паляванне на лаянкі. Даходзіла часам да хітрыкаў і падбухторвання, цягнулі за язык, каб гвалтам вырваць міжвольнае неасцярожнае брыдкае слова. Запаўнялі паперкі лічбамі, прозвішчамі, тлумачэннямі, пры якіх абставінах і прычынах гаварыліся лаянкі. Часам нават дзеці на бацьку скардзіліся за лаянкі, жонкі на мужоў і наадварот. Выяўляліся пры гэтым брыдкія кавалачкі быту — астаткі цёмнага мінулага.

А штрафы ўсё запісваліся...

— Ну і падаруначак прынёс нам Міхасёк з Чырвонай арміі!— наракалі некаторыя.

Наракалі і ціхачом, тоячыся ад саміх сябе, цешыліся, бо лаянкі пачалі патрохі таяць, як соль у вадзе. Спыніліся і дробныя сваркі, бо асцерагаліся, каб пры гэтым брыдкае слаўцо само сабою не вырывалася. Заядлыя брахуны пачалі шэптам лаяцца, каб ніхто не пачуў, каб не штрафавалі. Некаторыя толькі позіркамі злоснымі паказвалі, што ў іх унутры поўныя кублы нядобрых слоў.

***

Не агледзеліся самі, як адвыклі ад лаянак. Пры падлічэнні працадзён у канцы года былі зроблены і рубрыкі штрафу — ў каго больш, у каго менш.

Людзі ўсміхаліся, ціскалі плячыма і не ведалі, што рабіць з гэтым штрафам. Нарэшце, сам Міхась дадумаўся:

— Давайце, таварышы, будзем лазню будаваць у нашым калгасе.

Гэта ўсім спадабалася.

— Не хопіць на лазню, — сказаў стары Антон.

І хтосці яму параіў:

— Падніми свой штраф да вышэйшага пункту, тады пабудуем лазню.

— Эх, ты... Разумненькі... — сказаў Антон. — Не зловіш! Годзе! Давайце лепш аштрафуем сябе без лаянак.

Калгаснікі «Чырвонай варты» пачалі павялічваць свае штрафы без лаянак і пабудавалі добрую лазню.

— Вось і мой падарунак чырвонаармейскі, — жартаваў Міхась.

Чутка аб «штрафах» разышлася па іншых калгасах ваколіцы. Пашлі «штрафы» і там: на павелічэнне бібліятэкі, на паляпшэнне ясляў і на іншыя патрэбы.

Толькі цяпер калгаснікі ўспомнілі, што чырвонаармейцы-прымежнікі ніколі не лаюцца, што ў іх сапраўды культура. Яны, чырвонаармейцы, пасвойску далікатна абыходзяцца з насельніцтвам. Ад іх вучыцца трэба.

З асаблівай любасцю і пяшчотай глядзеў на чырвонаармейцаў-прымежнікаў стары Антон. Высокіх, румяных, добра апранутых прымежнікаў ён, бяздзетны, пачаў называць «дзеткамі». Яны прывыклі да гэтага і празвалі Антона «бацькам». Часта заводзіў ён з імі гутарку на сваю заміляваную тэму, што пачыналася словам:

— Культура.

Зразумелым, мілагучным і прывабным стала яму гэтае слова. Стары Антон — даўнейшы панскі парабак — адчуваў у гэтым слове свой новы касцюм, куплены нядаўна ў кааператыве, бацінкі з галошамі, якія абуў сёлета ўпершыню за ўсё сваё жыццё. І гарадское паліто для жонкі, і люстэрка, і яго заможніцтва, пшанічныя булачкі бадай што дня, новая светлая і чыстая канюшня для коней—усё гэта культура. А вось яго, Антонавы, «дзеткі» — чырвонаармейцы — дзень і ноч вартуюць культуру ад ворага. А яно, дзіўнае, новае для Антона слова — культура — ахоплівае калгас «Чырвоную варту», усе суседнія калгасы і ўсю неабдымную бальшэвіцкую зямлю...

Часам пасля працы стары Антон глядзіць праз вакно на рачулку перад сваёй хатай і ўсё думае... Думае аб тым, што было раней, што ёсць цяпер і што будзе. Рэчка адлюстроўвае неба, сонца, хмаркі, хвойкі з таго берага і (як здаецца Антону) яго ўласныя думкі. А думкі старога кружыліся вакол аднаго пункту:

— Жыву на свеце ўжо каля пяцідзесяці гадоў, а ніколі раней так не любіў гэтай дарагой зямелькі...

***

Аднаго разу, седзячы ля вакна, стары Антон нечакана радасна ўстрапянуўся і ўскочыў з месца. Ён спрытна падыйшоў да дзвярэй насустрач гасцям. Ён заўважыў праз вакно, як да яго хаты, што стаіць на самым краі калгаса, падыходзяць тры чырвонаармейцы.

— Вось калі з добрымі людзьмі пагутару, — узрадаваўся Антон і сустрэў іх гасціннымі словамі:

— Дзень добры, дзеткі!

Адзін з чырвонаармейцаў, чарнявы, высокі і тонкі, з пранізваючымі вачыма, буркнуў у адказ нешта неразборлівае, другія два агледалі насцярожана і з цікавасцю ўсе куткі багатай і чыстай хаты. Адзін з іх шапнуў другому:

— Бачыш? Эге!

І не зразумеў стары Антон:

— Чаго яны дзівяцца... Хату калгасніка ўпершыню бачаць?...

Тым часам чырвонаармейцы селі за стол, адзін з іх (чарнявы) падняў руку і закамандаваў:

— Малака! Піць хочацца, ну яе...

Ён, чарнявы чырвонаармеец, загнуў такую лаянку, якой стары Антон даўным даўно не чуў...

Ад нечаканасці Антон і яго жонка вельмі збянтэжыліся.

— Чаго раззявіўся, стары чорт? — крыкнуў чарнявы.

— Малака! Хутчэй!

Спалоханая жонка Антона пабегла па малако, а стары паківаў галавою і смутным голасам прыказаў:

— Нядобра, дзеткі... Нядобра так крычаць і лаяцца... Адкуль вы?

— А твая якая справа? — узʼерапеніўся чарнявы, часта з апаскаю пазіраючы ў вакно. — Гэй, старая! Хутчэй!

— Ці не здырдзілася там ведзьма? — дадаў другі.

Трэці напяваў ціхім голасам незнаёмую песеньку.

— Як вам, дзеткі, не сорамна, — пачаў іх стыдзіць стары Антон. — Хоць-бы шанавалі сваю чырвонаармейскую форму.

Чарнявы бліснуў вачыма, тупнуў нагою і строга сказаў:

— Гэта-ж контрэволюцыя стыдзіць нас, чырвонаармейцаў! Мы цябе можам за гэта арыштаваць!

Яго сябры ўсміхнуліся.

З пахіленай галавой, засмучаны сядзеў воддаль на ўслонку стары Антон. Яго жонка ламала рукі. У гаспадароў быў такі выгляд, нібы яны раптам згубілі нешта дарагое і роднае. Ім не верылася, што чырвонаармейцы могуць быць такімі злымі і нахабнымі. Але вось — факт...

Чырвонаармейцы выпілі спяшаючыся малака і выйшлі з хаты не падзякаваўшы.

Антон чамусьці пачаў вінаваціць Міхася. Нібы той вінават, што ёсць яшчэ і такія ў Чырвонай арміі. Стары зірнуў у вакно і ўбачыў спіны аддаляўшыхся чырвонаармейцаў.

— Пэўна, гэта нявыяўленыя кулацкія сынкі, — падумаў ён. — Трэба будзе на іх паскардзіцца начальству.

Раптам яго твар наліўся крывёю, вочы загарэліся і ён аж плюнуў ад злосці на чыстую падлогу. Ён абазваў сябе «дурнем», пашоў за вялікую шафу да свайго ложка і зняў са сцяны паляўнічую стрэльбу, якую два гады таму назад атрымаў, як прэмію за добры догляд коней.

Устрывожаны Антон выскачыў на двор са стрэльбай у руках.

— Куды? Куды? — залемантавала Антоніха. — Ашалеў ты, стары, ці што?

Не звяртаючы ўвагі на словы жонкі, Антон пашоў той самай дарогай і давай цікаваць за трыма чырвонаармейцамі.

***

Заўважыўшы Антона, яны некалькі раз стралялі ў яго. Аднак ён ад іх не адставаў. Праз некалькі хвілін з блізкіх хат набраліся людзі і тройку злавілі перад самай граніцай.

Гэта былі тры замежныя шпіёны, пераапранутыя ў вайсковую форму Чырвонай арміі.

І У КОЖНЫМ ПРАПЕЛЕРЫ ДЫША СПАКОЙ НАШЫХ ГРАНІЦ

„Ультыматум“

«И верьте нам: на каждый ультиматум
Воздушный флот сумеет дать ответ».
(АВІЯМАРШ).

ЗАГАД ВЫКАНАН

Падраздзяленне, якім камандуе тав. Гусеў, мае далёкую прадгісторыю.

У сакавіцкую туманную раніцу авіяатрад атрымаў кароткі і важны загад: раскідаць над горадам В. адозву. Быў дождж, туман і моцным агнём адплёўвалася белапанская армія. Хто паляціць трымаць экзамен, —пытаў вачыма камандзір. На старым дапатопным «Ньюпоры», расхістаным «гробе» вылецеў Лялін. Спакойна і ўпэўнена ён узяў курс на захад. Шуміць прапелер, акуляры заліваюцца кроплямі дажджу, а навокал бесперапынны свіст куль і далёкае грукаценне артылерыі. Матор набірае вышыню. Самалёт над горадам. Паспешна распакоўваюцца лістоўкі. Вецер зрывае іх і разносіць над горадам.

Лётчык стомлены. У назе дзве кулі. Самалёт прадзіраўлен. Да аэрадрома далёка. Адважны Лялін усё-такі давёў машыну ў стан чырвоных. І тэлеграфіст выстукаў камандарму: загад выканан.

За праяўленую мужнасць Лялін атрымаў вышэйшую рэвалюцыйную ўзнагароду—ордэн чырвонага сцяга.

Гэта было даўно, было тады, калі на маладую Совецкую рэспубліку агнём апчэрыліся банды імперыялістычных найміцаў, калі ад капіталістычных драпежнікаў геройскі абараняліся рабочыя і сяляне нашай краіны.

Зараз пачынаючы паэт Ян Віленскі, малодшы тэхнік таго падраздзялення, куды ўвайшоў і той атрад, дзе быў адважны лётчык Лялін, аб гераічных днях піша:

> Мешок листовок вскрывает Лялин,
> Летят слова тяжелее стали,
> Летят слова — взрывают горы.
> Как солнце ярки, сильны как
> порох.

Прадгісторыя падраздзялення заканчваецца разам са сканчэннем грамадзянскай вайны, пасля таго, як на старых «Ньюпорах» і «Сопвічах» чырвоная авіяцыя разам з усёй Чырвонай арміяй разграміла ворагаў.

ПРОЛЕТАРЫЙ, НА САМАЛЁТ!

Гісторыя падраздзялення, якім камандуе тав. Гусеў, пачынаецца пазней.

Быў год 1923-ці. Інтэрвенты прагнаны з усёй тэрыторыі Совецкай краіны. Але вораг імкнецца зноў уварвацца на совецкія землі. Ён ча-

Высокамерны крайні рэакцыянер, славуты тым, што будучы віцэ-каралём Індыі, жорстка прыгнятаў там працоўнае насельніцтва, — ён яшчэ раз параіпыў загрымець дапехамі. У сваёй ноце-ультыматуме, пасланым 8 мая 1923 года, ён пагражаў Совецкаму Саюзу, ён патрабаваў адмаўлення ад «прапаганды і варожых актаў», кампенсацыі за пакаранне англійскіх шпіёнаў і за затрыманне англійскіх суднаў. Ён патрабаваў узяцця назад двух дыпламатычных нот і паграджаў разрывам дыпламатычных зносін

Вораг зноў бразгаў зброяй.

Гэта грубая правакацыя, разлічаная на вайну, выклікала вялікую хвалю абурэння народаў Совецкага Саюза.

У адказ на ультыматум партыя заклікала працоўных яшчэ больш узмацніць абароназдольнасць краіны.

— Створым магутны чырвоны паветраны флот!

— Пролетарый, на самалёт!

Пад гэтымі лозунгамі партыі працоўныя разгарнулі вялікую работу па збору сродкаў на ўмацаванне паветраных сіл краіны. Заводы выпускаюць новыя машыны. Чырвоны паветраны флот атрымлівае ад працоўных краіны каштоўныя падарункі — самалёты

17 верасня 1923 года загадам Рэввоенсовета было арганізавана, як баявая адзінка, пабудаванае на сродкі добраахвотных збораў падраздзяленне «Ультыматум».

НАКАЗ ПРАЦОУНЫХ

Працоўныя краіны не толькі збіралі сродкі на самалёты. Яны штодзённа клапаціліся аб умацаванні паветраных сіл. Перадаючы самалёты, пролетарыі Масквы, Ленінграда, Баку, Харкава, Менска чырвоным лётчыкам давалі баявыя наказы.

Чыгуначнікі гаварылі:

«Мы ад імя соцень тысяч чыгуначнікаў гаворым: на Захадзе разгортваюцца грозныя падзеі. Еўропа садрагаецца ад штуршкоў наспяваючай пролетарскай рэвалюцыі. Мы ўпэўнены — наш самалёт — крылаты брат паравоза — падтрымае сваіх жалезных братоў. Будзь-жа героем і перамозцам».

Бакінцы заяўлялі:

«Бакінскі пролетарыят, перадаючы вам самалёты «26» і «Красный Баку», пацвярджае сваю кроўную сувязь з Чырвонай арміяй. Няхай самалёт імя 26-ці — асвячоны крывёю бакінскіх камісараў, загінуўшых у далёкіх стэпах Закаспія ад рук англійскіх імперыялістаў і

людзей — маладых, здаровых пролетарыяў. Увесь далейшы перыяд падраздзялення звязан з баявой упартай вучобай. Учарайшыя слесары, кавалі, стрэлачнікі, пастухі, прайшоўшы курс вучобы, папаўшы ў падраздзяленне, перакваліфікоўваліся, авалодвалі новай тэхнікай—станавіліся лётчыкамі, лётнабамі, механікамі, тэхнікамі.

Падраздзяленне з дня ў дзень выконвае наказ працоўных. «Ультыматум» рыхтуе для ваенна-паветраных сіл рэспублікі высокакваліфікаваных камандзіраў. «Ультыматум» з'яўляецца лепшым падраздзяленнем авіячасці, якою камандуе т. Туржанскі.

Пад кіраўніцтвам камандавання і партарганізацыі «Ультыматум» з года ў год паспяхова праводзіць вучэбную работу, уводзіць у строй новы лётны склад і трымае першынства ў часці.

— Першынства па ўтрыманню матэрыяльнай часткі.

— Першынства па радыёсувязі.

— Першынства па агнявой падрыхтоўцы

— Першынства па фізпадрыхтоўцы.

— Першынства па палітзанятках сярод лётных падраздзяленняў.

— Ніводнай вымушанай пасадкі, паломкі, аварыі, за лётны перыяд.

— Паспяховае завяршэнне ўводу ў строй лётнага складу.

Гэтага дабіліся большэвікі з падраздзялення «Ультыматум».

У чым-жа сакрэт поспехаў?

— У людзях, авалодваючых тэхнікай сваёй справы. Сакрэт поспехаў у людзях, якія аддаӵы справе рабочага класа, справе рэвалюцыі. Сакрэт поспехаў у людзях, якія пад кіраўніцтвам партыі і вялікага Сталіна заўсёды гатовы абараняць Краіну соцыялізма.

Хто яны?

ЗНАТНЫЯ ЛЮДЗІ „УЛЬТЫМАТУМА“

Тав. ГУСЕЎ

Канстанцін Міхайлавіч Гусеў—камандзір падраздзялення «Ультыматум» у авіяцыі працуе ўжо 8 гадоў.

За 8 гадоў, насычаных самымі рознастайнымі відамі лётнай работы тав. Гусеў налятаў многа соцень гадзін, зрабіў не адну тысячу пасадак і за ўвесь гэты перыяд не мае ні адной аварыі, ні адной паломкі, ні адной вымушанай пасадкі. Такой работай можна сапраўды ганарыцца. Гэта яшчэ раз і яшчэ раз даказвае, як можна лятаць без усякіх здарэнняў, як трэба працаваць кожнаму камандзіру і комуністу ў асаблівасці. Уладаючы дасканальымі лётнымі якасцямі, рэдкімі арганізатар-

Выхаваць з маладога лётнага склада высокакваліфікаваных, беззаветна адданых культурных камандзіраў можна толькі на аснове высокай вайсковай дысцыпліны. Не дзіва, што тав. Гусеў пры актыўнай дапамозе партыйнай арганізацыі здолеў згрупаваць увесь свой асабовы склад, накіраваць яго сілы і здольнасці на большэвіцкую барацьбу за першынства, за ўзорнасць падраздзялення «Ультыматум».

Тав. БАЗЬ.

Супроць халоднага стэпавага ветра, скрозь снежную замець, Грыгорый Іванавіч праходзіць па пуцях да сваёй стрэлкі...

Ішлі паязды. З шыпеннем і грукатам абдаючы стрэлачніка снежнай віхурай міма праносілася магутная тысячасільная тэхніка. Прыстальным узрокам глядзеў на яе Грыгорый Іванавіч, яна захапляла яго сваёй невядомасцю і сілаю. Хацелася кіраваць машынай, хацелася пакарыць машыну, падначаліць яе сабе, адчуваць сябе над ёю камандзірам.

Жаданне споўнілася. Комсамол паслаў тав. Базя ў школу.

Школа дала добрую вайсковую падрыхтоўку, пашырыла кругавід, абагаціла ведамі. Але школа не была спецыяльнай. А ў сэрцы Грыгорыя Іванавіча гарэла палкая і раўнівая любасць да тэхнікі. На кожным кроку тэхніка зазірала ў яго вочы,—са старонак журналаў, з-пад вады і гудзела ў галубых прасторах неба. І асабліва гэта апошняя—такая незнаёмая, такая складаная.

«Гэтай тэхнікай я павінен авалодаць»,—рашыў Грыгорый Іванавіч. Ён стаў вучыцца на авіятэхніка.

Ён працаваў з раніцы да вечара, амаль без выходных дзён.

Стараннасць не прапала марна. За раз тав. Базь—старшы тэхнік, працуе ў падраздзяленні «Ультыматум». Ён не толькі старшы тэхнік, але лепшы тэхнік, знатны чалавек часці. За 5 гадоў работы тав. Базя на яго машынах не было ні аднаго здарэння, ні аднаго адказу.

Не выпадкова ў лётчыкаў падраздзялення, ў якім працуе т. Базь заўсёды поўная ўпэўненасць у машыне. Яе агледзеў Базь—значыць можна ўпэўнена ісці на любое заданне.

Тав. КАЗАРЫНАВА Тамара Александраўна

Сярод лётчыкаў стала вядома—прыбывае новы камандзір звяна.

— Кажуць—Казарынава, Тамара Александраўна.

— Камандзір звяна? Вось гэта цікава.

У нашай краіне, дзе для жанчыны адкрыты ўсе галіны дзейнасці, —так прывычна бачыць жанчын на розных цяжкіх і адказных пастах. Жанчына—член урада, жанчына будуе метро, жанчына здабывае вугаль, жанчыны—машыністы, маракі,

— З боку свайго камандзіра мы заўсёды бачым дапамогу і цвёрдае кіраўніцтва,—кажуць падначаленыя ёй лётчыкі і лётнабы.

Ішлі дні будзённай, многагграннай і кіпучай работы. На старце гудзелі маторы. Звяно пераходзіла да ўсё больш і больш складаных заданняў. Звяно Казарынавай хутка заняло адно з першых месц. І на асенніх вучэннях працавала ўзорна, за што ад камандуючага акругі тав. Казарынава атрымала ўзнагароду. Вось і зараз яе звяно рыхтуецца да палётаў. У футравым камбінезоне, акуратна запраўленым у лётныя валенкі, яна інструктуе лётчыкаў аб асаблівасцях сёнешніх палётаў, правярае ўсваенне заданняў. Яе словы чоткія і прадуманыя. Яна правярае заданні, сур'ёзна і ўважліва глядзяць яе вялікія карыя вочы.

— Таварыш камандзір, звяно гатова да выканання задання,—дакладвае Казарынава.

Так, яно гатова, Звяно ў любую мінуту гатова вылецець на бой з класавым ворагам, які «папрабуе сунуць сваё свінное рыла ў наш совецкі агарод».

ІХ МНОГА

Знатнымі людзьмі «Ультыматума» з'яўляюцца не толькі Гусеў, Базь, Казарынава. Знатных людзей у падраздзяленні тав. Гусева многа. Аб інжынеры тав. Еўдачуку даюцца самыя лепшыя водзывы. Дзякуючы яму самалёты, на фузеляжы якіх ёсць надпіс «Ультыматум» не ведаюць перабояў, паломак, аварый. Ваенком тав. Кузавенкоў, начальнік штаба Міхайлаў, сакратар партбюро Петленка ўнеслі свой вопыт, веды, арганізатарскія здольнасці ў работу падраздзялення.

Тарлоўскі, Леўскі, Сушынін, Чаган, Кульбак, Волкаў—камандзіры, лётчыкі, летнабы—гэта перадавыя, знатныя людзі «Ультыматума». Пад кіраўніцтвам свайго камандавання яны вывелі падраздзяленне ў перадавое, боездольнае.

«Ультыматум» і яго людзі маюць многа ўзнагарод. Але асаблівае месца займае ўзнагарода—заклік саюзнага ЦВК.

«Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік пастанавіў уручыць рэвалюцыйны чырвоны сцяг падраздзяленню «Ультыматум», як знак заклiку да пастаяннай яго гатоўнасці выступіць на абарону заваяванняў соцыялістычнай рэвалюцыі.

Старшыня ЦВК СССР
КАЛІНІН

Сакратар ЦВК СССР
ЕНУКІДЗЗЕ

Наркомвоенмор

ТАКІХ, ЯК ЕН, ТЫСЯЧЫ

Кокураў Владзімір Гаўрылавіч, сезоннік, выхадзец з вёскі, не быў прынят у школу малодшых камандзіраў №-скага кавалерыйскага палка. І толькі таму, што быў няграматным. Падпісацца не мог. Назначылі яго ў першы ўзвод 2-га кавалерыйскага эскадрона. На палітзанятках ён мала чаго разумеў. Здаровы і моцны 22-гадовы хлапец мешкавата падыходзіў да турніка, нязграбна падскакваў і, павіснуўшы на руках, бездапаможна дрыгаў нагамі — ні падцягнуцца, ні ўзабрацца. Ён застраваў на драўляным кані, не ўмеючы яго пераскочыць. Толькі верхавая язда яму давалася лёгка — да арміі ён таксама ездзіў.

Але ў яго было жаданне ўсё больш пазнаць. І трапіў ён у вопытныя рукі камандзіра эскадрона тав. **Багаяўленскага** і палітрука **Розмана.** Для іх Кокураў быў не першым. Ім заняўся, галоўным чынам, камандзір узвода Іпалітаў. Началася ўпартая вучоба. Кокураў неўзабаве пачаў чытаць і пісаць. Прыемна здзіўлена была яго жонка, атрымаўшы ад мужа першае пісьмо. Навучыўшыся чытаць, Кокураў узяўся за палітграмату, выпісаў «Красноармейскую праўду».

З задавальненнем сачыла камандаванне эскадрона за культурным ростам байца. Ад магутнага ахвату яго рук зараз гнецца турнік. Ён цяпер робіць на ім складаныя практыкаванні. «Склопка», «спінка», абароты перасталі быць для яго трукавымі нумарамі. Ластаўкай ён распластваецца над драўляным канём і лёгка яго пераскаквае. Вучыцца Кокураў выдат-

даскапала. На вывадках яго баявы друг—конь заўсёды чысты і ў лепшым целе.

На грудзях Кокурава красуецца значок варашылаўскага стралка. Цяпер ён заканчвае здачу норм на значок варашылаўскага стралка 2-й ступені. Хутка ён атрымае значок «Гатоў да працы і абароны» першай ступені. Нормы ён здаў поўнасцю.

Кокураў Владзімір, не канчаючы палкавой школы, усё-ж стаў камандзірам Чырвонай арміі. Ён цяпер назначан камандзірам звяна. Яго байцы не адстаюць ад яго ні ў фізічнай, ні ў страявой падрыхтоўцы. І калі аднойчы ў палітпадрыхтоўцы адсталі тт. Распопін і Петухоў, камандзір Кокураў аказаў ім неабходную дапамогу. Вечарам, у часе самападрыхтоўкі, ён збіраў іх і разам прапрацоўвалі чарговае заданне. Гэта дапамога выцягнула двух байцоў з рубрыкі слабых. Зараз тав. Кокураў дабіваецца, каб яны паспявалі ў палітзанятках на «добра».

Першы ўзвод, у якім знаходзіцца тав. Кокураў, — лепшы ў 2-м эскадроне, а эскадрон — лепшы ў палку. Пераходны сцяг палка заваёван гэтым эскадронам. Полк (камандзір тав. Лапацін) у сваю чаргу таксама першы ў дывізіі і трымае пераходны сцяг дывізіі.

Калі заводзяцца пляскі, Кокураў таксама не астаецца безудзельным. Кокураў спявае ў палкавым хоры. У дні свята Чырвонай арміі гэты хор будзе дэбютаваць на

правакацыю, рыхтуючы СССР вайну. У совецкіх тэрытарыяльных водах з'яўляюцца англійскія караблі. Праз межы перакідваюцца шпіёны. Шпіёны злоўлены і нясуць пакаранне згодна совецкіх законаў, караблі затрымліваюцца. Тады натхняльнікі контррэволюцыі—англійскія цвёрдалобыя праз лорда Керзона — былага тады міністрам замежных спраў Англіі, прад'яўляюць совецкаму ўраду свой вядомы ультыматум.

здраднікаў эсэраў, з'явіцца прыкладам несакрушальнай магутнасці рабочага класа, яго беззаветнай аддана сці ў барацьбе за соцыялізм».

У сваёй баявой падрыхтоўцы «Ультыматум» узяўся за выкананне гэтых наказаў.

Праз два гады, а іменна 1-V 1925 года «Ультыматум» перафармоўваецца ў існуючае зараз падраздзяленне. Краіна для падраздзялення дала не толькі самалёты з надпісам «Ультыматум». Краіна дала і

Час змяніўся, гісторыя працавала на нас, і ведайце, паны імперыялісты, што калі вы навяжаце нам вайну, мы будзем весці яе не на сваёй, а на вашай і толькі на вашай зямлі.

ваць і кіраваць па-новаму, тав. Гусеў хутка прайшоў усю многагранную работу ў авіяцыі, ад лётчыка да камандзіра падраздзялення «Ультыматум». Ва многіх авіячасцях можна сустрэць камандзіраў, выгадаваных пад кіраўніцтвам тав. Гусева. І калі спытаць любога з іх, іх думку аб камандзіры тав. Гусеве адказ будзе аднадушны:

— Гусеў—камандзір рэдкіх якасцей.

Адзначальная рыса тав. Гусева—гэта высокая патрабоўнасць. Барацьба за высокую рэволюцыйную вайсковую дысцыпліну—гэта адна з асноў работы тав. Гусева.

РСЧА,—аднак, жанчыну ваеннага лётчыка сустрэнеш усё-ж не часта.

Казарынава прыбыла ў «Ультыматум» 8-га сакавіка— у міжнародны жаночы дзень.

Быў перыяд напружанай работы па ўводу ў строй маладога лётнага складу. Работы было многа, і Казарынава неўзабаве стала яе актыўным удзельнікам. Яна мела салідны вопыт лётнай работы. У самы кароткі час Казарынава здолела заваяваць у часці агульны аўтарытэт.

— Вельмі старанны, клапатлівы і патрабоўны камандзір,—так сказала камандаванне аб тав. Казарынавай.

Зараз як ніколі імперыялістычныя драпежнікі рыхтуюць вайну супроць Совецкага Саюза. Пад прыкрыццём дыпламатычных размоў рыхтуецца напад на нашу соцыялістычную радзіму.

Няхай-жа ведаюць драпежнікі, што людзі «Ультыматума» заўсёды памятаюць аб наказе працоўных. У баях за абарону соцыялістычнай радзімы, за вызваленне ўсяго працоўнага чалавецтва падраздзяленне «Ультыматум», як і ўся магутная Чырвоная армія — заўсёды гатова даць знішчальны адпор.

Ян. ПАЎЛОЎСКІ і Аўгуст МЭТЛЬ.

партз'ездзе, даклад тав. **Молатава** на VII з'ездзе советаў ён прапрацаваў на «добра». Владзімір выдатны стралок. Ні адной кулі не выпускае з круга 8. Звычайныя яго рэзультаты па стральбе — 27-29 ачкоў з 30 магчымых. Ён дасканалы наезднік і добры рубака. Сваю зброю і каня ўтрымлівае

палкавой эстрадзе. Да XVII гадавіны Чырвонай арміі камандзір звяна Владзімір Кокураў прэміраван камандаваннем эскадрона.

Чырвоная армія — перадкласная баявая школа — выхавала Кокурава. І такіх, як ён, тысячы.

І. ЦЫВЕС.

Краіна здольна зараз выраблядь у масавым маштабе ўсе сучасныя сродкі абароны і поўнасцю забяспечыць імі сваю армію.

На лыжах ў паветры

Зямля імкліва ляцела насустрач.

Яму здавалася, ён чуў, як нарастае яе грозны гул, як нарастаюць шалёныя посвісты- перагуды і нехта падвывае ім несуразнымі і дзікімі галасамі. Нібы тысячы вятроў і завей закружыліся ў зар'яцкім карагодзе ў неасяжных прасторах зямлі і сініх глыбінях неба.

Так страшэнна гудзела зямля.

Але гэта толькі здавалася яму, прыжмураnаму.

Зямля была зусім спакойнай. Старая матуля, яна паволі расхінала свае шчырыя матчыныя абдымы і падстаўляла шчаку для сыноўняга пацалунку. І чым бліжэй станавілася матуля, тым цяплей і знаёмей рабіўся яе стары твар. Вось разбегліся яе маршчакі, светлая ўсмешка прайшлася па твары, заіскрылася серабром сівая цвецень галавы. І ўся матуля падаецца наперад, бліжэй, бліжэй, ужо чуеш яе голас, яе ўсхваляванае дыханне, адчуваеш цяплыню яе слоў, яе ласк.

Так, глянуўшы на зямлю, успомніў Ерэнкоў пра матулю. І пра свае дваццаць тры гады. Гэтак-жа мала! Вось хвіліна, другая, — і можа ніколі-ніколі не раскрыеш прыжмураных вачэй, не ўбачыш болей ні воблакаў, ні зямлі, не адчуеш шэлесту яе траў і дубраў.

Зямля была блізкай. Зямля была зусім спакойнай.

Толькі страшэнна гудзеў прапелер. Ён глушыў, збіваў з ног,

*) Апісваецца сапраўдны факт, [illegible] месяца.

М. Лынькоў

□ □ □

парывам ветру сарваў акуляры Ерэнкова, зрываў шлем. Як напятыя сцягі — развіваліся полы кожанкі і білі па нагах. Вецер кідаўся ў вочы марознаю рэззю і таму прыжмурыўся Ерэнкоў, павярнуўся бокам да ветра. Гул матора аддаваўся ва ўсёй машыне, вібрыравала крыло і балюча аддавалася ў сцятых пальцах рук, нібы прыкаваных да крыла і да стойкі. Унізу пад нагамі варушылася хісткая лыжа. Аб ёй думаў Ерэнкоў, прыслухаўся да яе руху, націскаў на яе нагамі, выпростваючы і напружваючы з апошніх сіл сваё цела. Ужо цямнела ў вачу, дзеравянелі застыглыя пальцы калі ўчуў Ерэнкоў мяккі дотык зямлі.

Ля самых ног, пад лыжамі, ўзвіліся снежныя віхры, раскінуліся шырокімі веерамі снежных брызгаў, зляцеўшых з-пад нізу крыллі самалёта і ўсю кожанку лётчыка. Яшчэ балючэй прыжмурыў вочы Ерэнкоў, уцяў голаву ў плечы, чакаў. Рэзкі шорхат лыж уціх, апалі снежныя веероы, лыжы скрыпнулі раз, два — і тады сышоў Ерэнкоў на зямлю і, страсаючы снег з кожанкі, паглядзеў на машыну, на лётніцкую кабінку, дзе сядзеў яго прыяцель Высакос. Той скінуўшы торапка шлем, выціраў рукавіцай спацелы лоб і, усхваляваны, пазіраў на Ерэнкова.

— Ну, як?

І раптам засмяяўся:

— Падзівіся, на што ты падобен! Нібыта цябе ў снягу дзе ўкачалі, іш абляпіла ўсяго... Аднак, паглядзі, што ў цябе са шчакой робіцца? Снегу хутчэй, снегу бяры, адцірай...

Ерэнкоў нагнуўся, каб узяць снегу. І неяк адразу аслаб, асунуўся, калі кінуў вокам наперад. Спалохана зірнуў назад, на самалёт. Самалёт быў на месцы, з кабінкі вылазіў такі-ж спалоханы Высакос. «У чым-жа справа?» — мільганула назойлівая думка. «Пажар? Не... Здаецца-ж нічога не здарылася...» А насустрач беглі людзі, яны нешта крычалі, махалі рукамі. Ужо відзён быў камандзір атрада, знаёмыя лётчыкі, матарысты. І калі падбеглі людзі зусім блізка, разгубленыя і паглядзеўшы Ерэнкоў закрычаў ім з адчаем:

— Што? Што такое? Што здарылася?

Ім паціскалі рукі, іх абымалі, іх віталі*. Падбегшы доктар, спяшаючыся, расціраў снегам шчаку Ерэнкову. Яны стаялі абодва, і Ерэнкоў і Высакос, слухалі, глядзелі, усё не маглі прывесці да парадку свае думкі. І калі зразумелі, усміхнуліся разам, засмяяліся, разгаварыліся.

— Гэта-ж трэба, так-жа вы нас напалохалі... Мы думалі, няшчасце якое ў вас здарылася...

— Няшчасце? У нас? — вырвалася ў камандзіра атрада. — Вы толькі паслухайце: мы і-і-х на-а-апалохалі!.. Яны там гуляюць са смерцю, яны там даюць гэтай смерці па зубах, яны садзяцца бадай што на адну лыжу...

Яны вылазяць з самалёта жывёхенькімі, цэлымі, з цэлага самалёта... І мы і-і-х на-а-апалохалі!... Ды мы на вас вочы прагледзелі, чэрці вы гэтакія, каму-ж тут было палохацца?

Камандзір атрада нязграбна прыціскаў да сябе іх абодвух і, цалуючы, стараўся не глядзець у вочы. Яму было крышачку сорамна за здрадлівую макрэдзь у вачах, у яго вачах, у вачах камандзіра атрада, які, можна сказаць, — бацька ім, гэтым двум хлапцам, гэтым бязвусым, зялёным.

А побач смяяліся і жартавалі людзі. Смех быў радасны, узбуджаны.

—Іх напалохалі?! Напалохаеш такіх!

Пачалося-ж усё ў паветры.

Самалёты ляцелі звяном, назад з палігона. Недалёка ад аэрадрома камандзір звяна загадаў пайсці на трэніровачнае піке. З гулам і свістам рынуліся самалёты ўніз. Штурман Ерэнкоў, зірнуўшы на спакойную спіну сядзеўшага перад ім лётчыка Высакоса, узяўся за сваю звыклую справу — пачаў правяраць апараты радыёсувязі. І толькі ён пачаў выклікаць станцыю аэрадрома, як самалёт рэзка гайдануўся ўверх, нібы нешта ўдарыла яго знізу. Удар быў настолькі моцны, што адчуўся ў нагах, у пальцах рук, што ляжалі на апараце. Ерэнкоў зірнуў на лётчыка Высакоса. Той заклапочана зірнуў уніз, паглядзеў налева, направа, павярнуўся назад, са здзіўленнем паглядзеў на штурмана. Абодва былі ўстрывожаны, хоць самалёт ішоў далей спакойна, не выбіваўся са строю, ляцеў разам з усім звяном.

Аднак яны хутка заўважылі нязвыклыя паводзіны камандзірскага самалёта. Той падаў раней часу каманду выходзіць з піке. І калі самалёты зноў спакойна плылі над аснежанай зямлёю, самалёт камандзіра падляцеў бліжэй, стаў выроўнівацца і шоў зусім побач з іх самалётам.

Паводльнае пакачванне крыл камандзірскага самалёта прымусіла насцярожыцца. То быў сігнал: «Увага!» І калі глянулі на ляцеўшага побач камандзіра, убачылі — той паднімае ўгору правую руку і нахіляецца праз правы борт.

І тады зразумелі.

Глянулі, нахіліўшыся праз правы борт, і глядзелі колькі секунд, нерухомыя, нібы зачараваныя тым, што ўбачылі. Правая лыжа стаяла потарч. Яе пярэдні канец апусціўся ўніз, а задні падняўся высока ўгору і так і застыў, прабіўшы ніжняе правае крыло. Пад самалётам ляцела зямля, нізкая, аснежаная, з рачулкамі, з лясамі, з тэлеграфнымі слупамі, з крутымі берагамі шырокай ракі.

Поплеч з імі ляцеў неадлучны цяпер самалёт камандзіра звяна. Камандзір сачыў за імі, чакаў. Цяжкім каменем ціснула яго трывожная думка:

— Зразумеюць ці не?

І раптам ён ажывіўся, і не спускаючы з іх воч, сачыў за кожным рухам гэтых двух, маладых і бязвусых. Над нечым сагнуўся Ерэнкоў. Вось ён выпрастаўся, прыўзняўся ў кабінцы.

— Не іначай перадае запіску Высакосу...

Вось ён бярэцца за замок на рамнях, скідвае рэмні. І тады да болю, да крыві б'е Навалоцкі сцятым кулаком па барту.

— Няўжо на парашутах? Кінуць цэлы самалёт?

Камандзір бачыць, як нагінаецца штурман, паступова вылазіць з кабінкі. Яму перашкаджае парашут і адшпіліўшы яго, штурман кідае парашутныя ранцы на дно кабінкі.

Гарачая радасць абымае камандзіра:

— Як я падумаў? Чалавек-жа ідзе ратаваць самалёт...

Вось рашуча прыўзняўся штурман, нахіліўся, перагнуўся праз дзве кабінкі і ўхапіўшыся рукамі за борт, паволі падцягваўся, поўз наперад, да крылляў. Сударажна сціскваліся пальцы правай рукі, шукалі вобмацкам стойку. Штурман не глядзеў уперад, парывы ветра зрывалі шлем, акуляры, ён прымушаны быў паўзці вобмацкам. Нічым не мог дапамагчы яму лётчык, рэзкі рух Высакоса мог скінуць чалавека з самалёта. І вось, ухапіўшыся за борт і за стойку, чалавек павіс у паветры, бездапаможна размахваючы нагамі, намацваючы імі апору. Вецер збіваў іх з крыла, адносіў назад. Тады паслухмяная лётчыку машына пашла носам уніз і ногі штурмана самі сабой крануліся крыла, зачапіліся за вузел расцяжак, сталі цвёрда, упэўнена. Чалавек прабіраўся паміж стойкамі да пярэдняй кромкі крыла. Вось нахіліўся, сеў, быў некалькі хвілін нерухомым, нібы скамянелым. Чалавек адпачываў, падставіўшы спіну насустрач марозным вятрам.

Потым асцярожна стаў спускаць ногі з крыла, і ўхапіўшыся рукамі за стойкі, лавіў непаслухмянымі нагамі здрадніцкую лыжу, біў па ёй, насядаў на яе ўсім сваім целам. І ледзь не сарваўся ўніз, калі раптам падалася лыжа, рэзка каўзанулася ў паветры і стала на месца. Тады змораны і абяссілены чалавек [illegible] уверх і абмяняўся з лётчыкам ледзь прыкметнай усмешкай І ў абодвух разам забіліся ўзмоцнена сэрцы — то варочалася жыццё, якое на некалькі хвілін нібы адышло кудысь, нібы збегла за шэрыя і туманныя далегляды. То вярнулася радасць, кіпучая чалавечая радасць збавення. Радасць за жыццё, радасць за самалёт, радасць за гонар баявой эскадрыльі. Не зганьбаваны цяпер яе гонар і не памаршчыцца ў крыўдзе твар яе камандзіра-ордэнаносца.

Лётчык зваў штурмана назад, падаваў яму сігналы. І тады заўважыў штурман: калі кінуць лыжу, апусціцца зноў яе канец і хоць не стане яна можа потарч, але будзе верны канец самалёту, пры пасадцы на няспраўную, нахіленую лыжу. Толькі стоячы на ёй і ціснучы на яе ўсім сваім целам, можна прыдаць ёй патрэбны нахіл і забяспечыць добрую пасадку.

Лётчык чакаў, пазіраў уніз. Лётчык зразумеў упэшце штурмана.

Шалёна загудзеў прапелер, машына ўпэўнена ішла на зямлю, з камандзірскага самалёта глядзеў Навалоцкі і сачыў за чалавекам, што стаяў на лыжы. Здавалася разрывае яго на кавалкі вецер, раздзірае кожанку, стараецца збіць з хісткае лыжы, скінуць уніз на далёкую аснежаную зямлю.

— Ці вытрымае толькі да канца? — непакоіла думка.

Пыталіся пасля камандзіра звяна Навалоцкага, што было-б, калі-б не здагадаліся лётчыкі паправіць на-ляту лыжу?

Задумваўся на хвіліну:

— Бачыце, я крышачку сумняваўся ў хлопцах... Як-ніяк, хлопцы задужа маладыя, непрактыкаваныя яшчэ. Як ведаеце, Высакос толькі за дзень да гэтага выпадку атрымаў годнасць малодшага лётчыка. Такія-ж гады за плячамі і ў Ерэнкова. Але-ж, бачыце, не падкачалі хлопцы, здагадаліся... Ды, бачыце, інакш і не маглі быць—у нас у эскадрыльі аварый не ведаюць... Ну, а калі-б не здагадаліся яны, тут і я прышоў-бы на выручку. Левым крылом свайго самалёта я мог-бы падбіць іхнюю лыжу, прывесці яе да парадку. Рызыкоўна, кажаце? Нічога... Галоўнае, шансы былі ўсё-ж на поспех... Таму не адставаў ад іх я, сачыў за кожным рухам, быў гатовым кожную хвіліну...

Сумнявацца ў гатоўнасці камандзіра звяна Навалоцкага не было ніякіх падстаў...

21 лютага 1935 г.

АБ ХОДЗЕ ЛЕСАВЫВАЗКІ

Пастанова ЦК КП(б)Б і Совета Народных Камісараў БССР

Адзначыць тое, што, не гледзячы на спецыяльныя пастановы ЦК ВКП(б) і СНК СССР, ЦК КП(б)Б і СНК БССР, тэлеграфныя ўказанні сакратара ЦК КП(б)Б тав. Гікало, старшыні СНК БССР тав. Галадзеда і ўказанні на радыёперакліччы,—дырэктары леспрамгасаў, старшыні РВК і сакратары РК КП(б)Б да 15 лютага не дабіліся патрэбнага пералому ў адносінах узмацнення лесазагатовак і лесавывазкі, чым паставілі пад яўную пагрозу зрыву выкананне рашэння ЦК і СНК, упусцілі шмат часу. Гэта сведчыць аб тым, што многія РК і РВК па-сапраўднаму не займаліся лесазагатоўкамі і лесавывазкай, у рэзультаце чаго квартальны план па лесавывазцы на 15 лютага па БССР выкананы на 51 проц., план-жа другой дэкады лютага за пяцідзёнку выкананы толькі на 25 проц. замест 50 проц.

Адзначыць, як зусім ненармальнае становішча, што Лесбелам, леспрамгасамі і раённымі арганізацыямі да гэтага часу не дасягнуты хоць-бы якія-небудзь поспехі ў справе скарыстання механізаванага транспарта —трактароў, якія да гэтага часу не прыстасаваны да вывазкі драўніны, што з'яўляецца ганьбай для Лесбела.

ЦК КП(б)Б і СНК БССР лічаць зусім нецярпімымі наяўныя тэмпы работы па вывазцы лесаматэрыялаў і дроў з боку Слуцкага, Лельчыцкага, Нараўлянскага, Бабруйскага, Брупскага і Петрыкоўскага леспрамгасаў, РВК і райкомаў, якія, як відаць, недаацанілі аграмаднага гаспадарчага і палітычнага значэння своечасовай вывазкі лесаматэрыялаў і апалу, указаныя арганізацыі замест бальшэвіцкай барацьбы за выкананне плана абмяжоўваюцца абяцаннямі, на справе-ж не прымаюць сапраўдных мер, забяспечваючых выкананне планаў у размерах і тэрмінах, устаноўленых партыяй і Урадам.

Выходзячы з гэтага, ЦК КП(б)Б і СНК БССР пастанаўляюць:

1. За невыкананне планаў па лесавывазцы 1 квартала 1935 г. і за невыкананне ўказанняў ЦК і Соўнаркома—дырэктара Слуцкага леспрамгаса тав. Ліокумовіча з работы дырэктара зняць і перавесці яго на пасаду нам. дырэктара. Прапанаваць Лесбелу (тав. Шапіра) назначыць неадкладна новага дырэктара леспрамгаса.

Старшыні Слуцкага райвыканкома тав. Князеву і сакратару райкома тав. Кіштымаву за адсутнасць з іх боку аператыўнага штодзеннага кіраўніцтва справай лесазагатовак і вывазкі—паставіць на від і папярэдзіць, што ў выпадку адсутнасці зруху ў бліжэйшыя дні яны панясуць яшчэ больш суровае пакаранне.

Дырэктару Гарадоцкага лестрангаса тав. Шувалаву і Пухавіцкага лестрангаса тав. Луканаву паставіць на від за дрэнную работу ў 1-м квартале, бо ў іх процант выканання плана ніжэй сярэдняга процанта па БССР.

2. Дырэктарам леспрамгасаў: Брупскага—тав. Захарэвічу, Нараўлянскага — тав. Навіцкаму, Лельчыцкага—тав. Паўлоўскаму і нам. дырэктара Петрыкоўскага леспрамгаса тав. Шаробку за правал лесавывазкі абвясціць суровую вымову.

Указаць старшыні Лельчыцкага РВК тав. Гаўрусеву і сакратару райкома тав. Асінскаму, старшыні Петрыкоўскага РВК тав. Захарк!-ну і сакратару РК тав. Арашчуку, старшыні Нараўлянскага РВК тав. Элькіну і сакратару РК КП(б)Б тав. Казачэнку на адсутнасць з іх боку кіраўніцтва работай па лесу.

3. Прыняць да ведама паведамленне тав. Шапіра, што на працягу бліжэйшай дэкады ўся бягучая запазычанасць па лесазагатоўках і лесавывазцы будзе цалкам пагашана.

Хадайніцтва Лесбела аб выдачы гарантыйнага ліста пад бюджэт БССР на атрыманне звышпланавага банкаўскага крэдыта на пагашэнне запазычанасці—адхіліць.

Абавязаць Пухавіцкі, Бярэзінскі, Блічаўскі і Чэрвеньскі РВК на працягу 3-х дзён выканаць нарад на фурманкі для Асіпавіцкага леспрамгаса згодна ўстаноўленага камісіяй па вярбоўцы рабочай сілы плана.

Абавязаць цэнтральныя і раённыя газеты ўзмацніць увагу да пытанняў лесавывазкі і лесазагатовак, аддаючы гэтаму пытанню больш увагі, чым да гэтага часу.

У сувязі з тым, што другая дэкада лютага месяца не толькі не дала пералому па забеспячэнню выканання дэкаднага плана і нават аб'ём вывазкі лесу панізіўся, —абвясціць з 21 лютага па 10 сакавіка 1935 г. ударны двухдэкаднік вывазкі лесу і торфу.

Абавязаць раённыя арганізацыі забяспечыць удзел усёй цяглавай сілы ў лесавывазцы, за выключэннем жаробных конематак.

У сувязі з тым, што ў цэлым радзе месц аднаасобнікі зусім слаба прыцягваюцца да лесавывазак і загатовак і выкананне плана ідзе галоўным чынам за кошт работ калгаснага цягла,—ЦК і СНК указваюць на неабходнасць поўнага прыцягнення аднаасобнікаў да выканання імі задання па лесазагатоўках і вывазцы, як важнейшага дзяржаўнага задання.

4. Папярэдзіць усіх дырэктароў леспрамгасаў, старшынь РВК і сакратароў райкомаў, што выкананне поўнасцю планаў ва ўстаноўленыя тэрміны як колькасна, так і па асартыменту, з'яўляецца важнейшай гаспадарча-палітычнай задачай і што ЦК КП(б)Б і СНК БССР будуць меркаваць аб іх рабоце па ходу лесавывазкі.

5. Назначыць дадатковых упаўнаважаных ЦК і СНК у адстаючыя раёны. Падбор людзей даручыць промаддзелу ЦК.

6. Папярэдзіць усіх упаўнаважаных ЦК і СНК, што яны нароўні з кіраўніцтвам раёна нясуць поўную адказнасць за рэзультаты работы па лесазагатоўках і лесавывазцы.

7. ЦК і СНК лічаць, што ўсё гэта сведчыць аб дрэннай рабоце органаў Лесбела (тав. Шапіра) і Ўпаўнаркомлеса (т.т. Трэцюхін, Дварэцкі) па ажыццяўленню рашэнняў партыі аб лесе і прапануюць ім узмацніць аператыўную работу па лесавывазцы.

8. Даручыць промаддзелу ЦК тав. Готфрыду намеціць раёны, работа якіх па загатоўцы і вывазцы драўніны павінна быць заслухана на бліжэйшым бюро ЦК.

9. Гэта рашэнне сёння-ж перадаць у раёны.

Сакратар ЦК КП(б)Б
Н. ГІКАЛО.
Старшыня СНК БССР
М. ГАЛАДЗЕД.

ЗАМЕЖНЫ ДРУК АБ СОВЕЦКАЙ АЦЭНЦЫ ЛОНДАНСКАГА ПАГАДНЕННЯ

Англійскі

ЛОНДАН, 21 лютага. (БЕЛТА). Ацэнка лонданскага пагаднення Совецкім урадам, перададзеная праз паўпрэдаў СССР у Парыжы і Лондане французскаму і англійскаму ўрадам, зрабіла вельмі спрыяючае ўражанне на англійскі друк, за выключэннем рэакцыйнай **«Дэйлі мейль»**, якая крытыкуе гэту ацэнку. **«Дэйлі геральд»** і **«Дэйлі тэлеграф»** публікуюць поўны тэкст паведамлення, адрасаванага совецкім урадам французскаму і англійскаму ўрадам. Астатнія газеты змяшчаюць вытрымкі з галоўных пунктаў гэтага паведамлення.

«Дэйлі тэлеграф» заяўляе, што ацэнка лонданскага пагаднення совецкім урадам «дала новы штуршок да перагавораў аб бяспечнасці ў Заходняй Еўропе».

«Дэйлі геральд» заяўляе, што паведамленне совецкага ўрада прадстаўляе сабой «рэзкае пярэчанне супроць германскага адказу на англа-французскія прапановы».

Французскі

ПАРЫЖ, 21 лютага. (БЕЛТА). Увесь французскі друк на відным месцы змясціў поўны тэкст совецкай ноты, якая змягчае ацэнку лонданскага пагаднення адзначаючы ў загалоўках палітычнае значэнне дакумента і яго значэнне для далейшага развіцця еўрапейскай палітыкі. У каментарыях газеты з задаваленнем адзначаюць, што совецкая нота супадае з палітыкай Францыі і замацоўвае шансы захавання міру ў Еўропе.

Друк адзначае, што ў рэзультаце совецкай ноты манеўр Германіі, накіраваны на раз'яднанне Францыі і Совецкага Саюза, пацярпеў рашучае паражэнне. Совецкі дакумент разглядаецца, як новае падмацаванне франка-совецкага супрацоўніцтва ў інтарэсах справы міру.

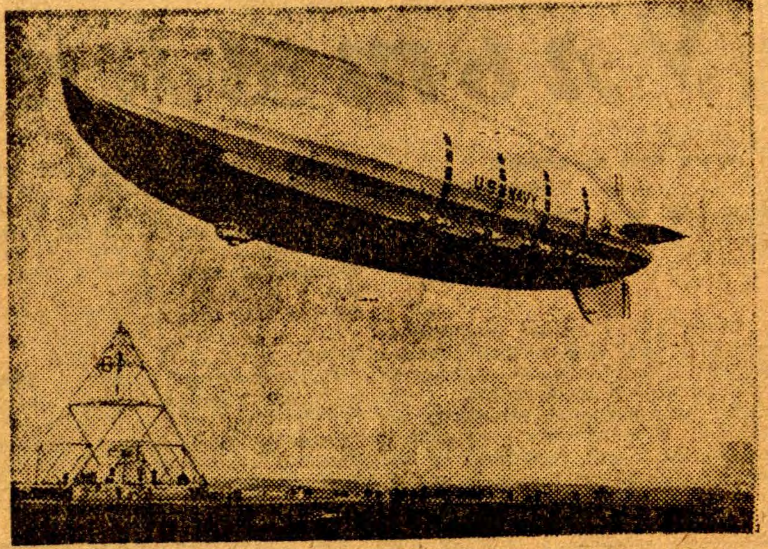

НА ЗДЫМКУ: Найвялікшы ў свеце амерыканскі дырыжабль жорсткай сістэмы «Мэкон», загінуўшы 13 лютага ля Заходняга ўзбярэжжа ЗША.

Пытанне аб паездцы англійскага міністра ў Маскву

ЛОНДАН. 21 лютага. (БЕЛТА). Паведамляючы аб учарашнім пасяджэнні англійскага габінета, на якім абмяркоўвалася пытанне аб англа - французскіх прапановах, друк падкрэслівае, што англійскі ўрад жадае, каб у будучых перагаворах «разглядалася англа-французская заява ў цэлым, без вылучэння з яе якой-небудзь адной часткі».

Выказванні «Таймс» і «Дэйлі тэлеграф» сведчаць аб тым, што на пасяджэнні габінета было высунута пытанне аб паездцы брытанскага міністра ў Маскву.

Дыпламатычны агляднік **«Дэйлі тэлеграф»** піша, што паколькі Англія настойвае на еўрапейскім пагадненні, было-б пажадана, каб міністр, які паедзе ў Берлін, накіраваўся затым у Маскву і Варшаву. «Як я чуў,— прадаўжае агляднік, — энергічна развіваўся пункт гледжання, што падобная паездка магла-б спрыяць таму, каб рассеяць узаемныя апаскі Германіі і СССР і такім чынам аблегчыць» перагаворы аб стварэнні новай сістэмы бяспечнасці ва Ўсходняй Еўропе. Гатоўнасць СССР супрацоўнічаць у поўным еўрапейскім пагадненні разглядаецца ў Лондане, як карысны фактар. Цесныя адносіны, якія Літвінаў зараз устанавіў з міністрамі замежных спраў дунайскіх і балканскіх краін, значна пашырылі сферу ўплыву СССР у Еўропе».

МІЖНАРОДНАЯ ХРОНІКА

◆ Рэдактар «Курэнтул» **Шэйкару** на пасяджэнні румынскага парламента **патрабаваў высылкі з Румыніі былога царскага пасла Паклеўскага-Казелла,** пражываўшага да ўстанаўлення нармальных адносін паміж Румыніяй і СССР у будынку пасольства, выдаваўшага сябе за прадстаўніка Расіі.

◆ Венгерскага пасланніка ў Англіі наведала ўзначальваемая лордам Страболы дэпутацыя, уручыўшая пісьмовы **пратэст супроць прыгавору Ракошы.** Страболы ўказаў, што Ракошы не было прад'яўлена ніякіх асабістых абвінавачванняў, што яго абвінавачвалі толькі як члена ўрада і што ён два разы караўся па аднаму і таму-ж абвінавачванню. Пасланнік указаў, што ён перадасць пункт гледжання дэлегацыі ўраду.

У ФАШЫСЦКАЙ ПОЛЬШЧЫ

УЦІСК НАЦЫЯНАЛЬНЫХ МЕНШАСЦЕЙ

БЕРЛІН, 21 лютага. (БЕЛТА). Газеты заяўляюць, што на падставе закона аб парцэляванні буйных маёнткаў, у бягучым годзе у Пазнанскім і Паморскім ваяводствах будуць парцэляваны 17 маёнткаў, належачых немцам. Далей газеты паведамляюць, што на прамысловых прадпрыемствах у польскай Верхняй Сілезіі робяцца масавыя звальненні служачых — немцаў.

Пераважная большасць газет са знешнепалітычных меркаванняў друкуе гэта паведамленне без каментарыяў. Толькі блізкая к Герынгу **«Нацыяналь цэйтунг»,** якая выходзіць у Эсене, у тэлеграме свайго берлінскага карэспандэнта апелірує к польскаму ўраду, указваючы на несумяшчальнасць «антынямецкай палітыкі» ўнутры Польшчы з «германа-польскімі прыязнымі адносінамі».

НАРАСТАННЕ КЛАСАВАЙ БАРАЦЬБЫ

ВАРШАВА, 20 лютага (БЕЛТА). Паводле даных пепеэсаўскага штотыднёвіка **«Левы тор»** у 1933 годзе ў Польшчы ў палітычных працэсах былі асуджаны 2.334 чалавекі супроць 1.200 у 1928 г. Другім паказальнікам нарастання класавай барацьбы з'яўляецца статыстыка забастовак. У гады эканамічнага крызіса колькасць забастовак не толькі не зменшылася, а, наадварот, павялічылася, і забастоўкі былі больш працяглымі. У 1930 годзе ў Польшчы было 312 забастовак з 48 тыс. удзельнікаў, баставаўшымі 368 тыс. дзён. У 1933 г. было 631 забастоўка, у якіх удзельнічала 342 тыс. рабочых, баставаўшых 3.903 тыс. дзён.

Мяркуючы па частковых даных, не падлягае сумненню, што за 1934 год значна павялічыўся лік забастовак, удзельнікаў і страчаных рабочых дзён.

МІЖНАРОДНЫ ШАХМАТНЫ ТУРНІР

РАГОЗІН ВЫЙГРАЎ У ШПІЛЬМАНА, РУМІН—У ШТОЛЬБЕРГА

6-ты тур, які адбываўся 21-га лю-

Талантлівы ленінградзец Чэхавер

МАСКВА—МЕНСК НА ЛЫЖАХ

750 КІЛОМЕТРАЎ — ЗА 91 ГАДЗІНУ.

16 лютага ў 12 гадзін дня пад Масквой быў дан старт лыжнаму

РАБОТЫ ПА ВЫРАТАВАННЮ 11 СУТАК НА ЛЬДЗІНЕ

ЦЮМЕНЬ—МАСКВА

РАБОТЫ ПА ВЫРАТАВАННЮ ЭКІПАЖА САМАЛЁТА ГОЛУБЕВА ЗАВЕРШАНЫ ПАСПЯХОВА

АРХАНГЕЛЬСК, 22 лютага. (БЕЛТА). Сёння ўдзень **Кузнецоў, Русінаў і Аблізоўскі** камандай паляўнічых вывезены з месца аварыі на конях у Іжму і адтуль накіраваны ў Архангельск.

У часе прабывання Кузнецова ў Іжме ён заявіў, што адчувае сябе зусім здавальняюча. Астаўленай зіму Голубевым яды хапіла да таго моманту, калі былі скінуты харчы звяном Дземчанка.

Такім чынам, работы па выратаванню экіпажа самалёта Голубева паспяхова завершаны. Зараз прымаюцца меры к вывазцы матэрыяльнай часткі (самалётаў Голубева і Аблізоўскага).

11 СУТАК НА ЛЬДЗІНЕ

ДНЕПРАПЕТРОЎСК, 22 лютага. (БЕЛТА). У ноч на 20 лютае ў Днепрапятроўску была атрымана тэлеграма ад сакратара Прыазоўскага райкома партыі тав. **Малярова** з просьбай выслаць самалёт на росшукі чатырох рыбакоў, унесеных 11 лютага на лёдавай крызе ў Азоўскае мора ў часе вялікага шторму.

У адказ на тэлеграму з Днепрапятроўска, былі высланы два самалёты. 20 лютага пілот **Кісялёў** знайшоў рыбакоў за 50 кілометраў ад берага. Ён зрабіў пасадку на таросісты лёд і перадаў рыбакам харчовыя прадукты.

Не гледзячы на настойлівыя прапановы пілота даставіць іх на бераг, рыбакі — калгаснікі тт. **Ваевода, Харчэўнікаў, Маскалёў** і **Кірчына**—адмовіліся пакінуць крыгу, пакінуўшы калгасныя невады.

21 лютага авіязвяно пад камандай т. **Кісялёва** ў складзе пілота **Доўгаполава** і бортмеханікаў **Барщчова** і **Карнеснева** перавезлі са льдзіны рыбакоў і невады на бераг, зрабіўшы падвойны рэйс.

Рыбакі прабылі на льдзіне 11 сутак.

ЦЮМЕНЬ—МАСКВА

АДВАЖНЫЯ ЛЫЖНІЦЫ УСТАНАВІЛІ СУСВЕТНЫ РЭКОРД

ЛЮБЕРЦЫ. 22 лютага. (БЕЛТА). Сёння у Люберцах адбыўся фініш лыжнага перахода Цюмень—Масква.

5 адважных лыжніц—жон камандзіраў Чырвонай арміі—т. т. **Вагіна, Угалькова, Д'ячэнко, Ірдуган** і **Уліціна** устанавілі сусветны рэкорд па лыжнаму пераходу для жанчын.

Яны перамаглі 2.100 кілометраў. Лясы і равы, балоты і узвышшы—нішто не магло спыніць гераічных лыжніц у іх імкненні у тэрмін дайці да Масквы і рапартаваць наркому абароны тав. Варашылаву аб тым, што жанчыны краіны советаў у любую мінуту гатовы да абароны сваёй вялікай радзімы. Яны прышлі к фінішу бадзёрымі і здаровымі.

6-ты тур, які адбываўся 21-га лютага, азнаменаваўся радам новых бліскучых перамог совецкіх шахматыстаў.

За шахматным столікам сустрэліся два лідэры турніру **Батвінік** і **Левенфіш**, гросмейстары **Ласкер** і **Ліліенталь, Румін** і **Штольберг, Рагозін** і **Шпільман.**

Першай заканчваецца партыя **Гоглідзе—Вера Менчык.** Чэмпіянеса свету ў эндшпілі (канец ігры) дапускае сур'ёзную памылку, у рэзультаце якой на 19 ходзе вымушана здацца. **Ласкер** з самага пачатку ўнікае ўскладненняў, спадзяючыся разграміць праціўніка ў эндшпілі. **Ліліенталь** дакладнай ігрой атрымлівае некаторую пазіцыйную перавагу. **Ласкер** некалькі параўноўвае становішча і прапануе нічыю. Чэмпіён Венгрыі згаджаецца.

Выключна цікава праходзіла партыя **Рагозін—Шпільман** (абарона Грунфельда). У міттэльшпілі Шпільман пападае ў цэйтнот і праглядае страту фігуры. Рагозін дакладнай ігрой прымушае гросмейстэра здацца на 39-м ходзе.

У партыі **Румін—Штольберг** у міттэльшпілі чэмпіён Швецыі папаў пад моцную атаку і празяваў важную пешку. Пасля гэтага Румін лёгка выйграў партыю.

Таленавіты ленінградзец **Чэхавер** у партыі з **Багатырчуком** (абарона каро-кан) з самага-ж пачатку атакаваў праціўніка, і пад пагрозай разгрому белыя (Багатырчук) вымушаны былі аддаць 2 пешкі. На 49-м ходзе Багатырчук здаўся.

Партыя **Алаторцэў—Рамаоўскі** (абарона Німцовіча) заканчваецца ўнічыю. Абвяшчаецца перапынак.

СКАНЧЭННЕ 5-га ТУРА ШАХМАТНАГА ТУРНІРУ

Левенфіш здаў партыю **Батвініку.** Партыя **Кан—Флор** закончылася ўнічыю. Адкладзены партыі **Пірц—Рабіновіч** і **Лісіцын—Капабланка**

На сёнешні дзень **наперадзе ўсіх ідзе Батвінік**—4,5 ачка, а за ім ідуць **Флор і Румін**—па 4 ачкі, **Рагозін, Левенфіш** і **Ласкер**—па 3,5, **Ліліенталь**—3.

ШОСТЫ ТУР

У шостым туры 22 лютага Батвінік выйграў у Руміна. Партыя Флор — Ласкер скончылася ўнічыю. Менчык прайграла Лісіцыну. Штольберг выйграў у Чэхавера, Шпільман — у Пірца. Партыя Капабланка — Рагозін адкладзена, з яўнай перамогай у Капабланкі. Адкладзены і іншыя партыі.

15 лютага у 12 гадзін дня [illegible] Масквой быў дан старт лыжнаму пераходу Масква — Менск.

У паход вышла брыгада птушкаводнай фабрыкі № 1 у складзе інструктара фізкультуры **Саламасава,** аграатэхніка - комсамольца **Баркава** і рабочага ўпакоўшчыка фабрыкі комсамольца **Курагіна.** Усе яны — ударнікі, значкісты, здаўшы нормы па комплексах «Гатоў да працы і абароны», «Гатоў да санітарнай абароны» і на значок варашылаўскага стралка.

Праз 6 з паловай сутак — на поўсуткі раней тэрміну — лыжнікі прышлі ў Менск, прарабіўшы рэйс у 750 кілометраў.

Па прыбыцці ў Менск лыжнікі расказалі карэспандэнту «Звязды» наступнае:

— Птушкаводная фабрыка № 1 —шэф адной з часцей №-скага кавалерыйскага корпуса. У адзнаку XVII гадавіны Чырвонай арміі калектыў фабрыкі даручыў нам адвезці рапарт перамог і перадаць байцам віншаванне і пролетарскае прывітанне.

Мы вышлі на звычайных лыжах. У нашых паходных сумках былі шакалад, згушчонае малако, масла, лімоны. Ішлі па маршруту Масква — Галіцына — Мажайск — Гжацк — Вязьма — Дарагабуж—Ярцэва—Смаленск—Барысаў — Менск. Ішлі круглыя суткі. Начоўкі рабіве.

Уноч з 17 на 18 лютага, ідучы па палатну чыгункі за Ярцэвым, нас насцігла вялікая мяцеліца. Мы не бачылі адзін другога на адлегласці 5-10 метраў. Аднак, тэмпы хо ходу не аслабевалі. Пад Барысавам лыжы канчаткова знасіліся, што прымусіла нас ісці без іх апошнія 8-мі кіламетраў. Пастаўленую перад намі задачу мы выканалі. Прыбылі ў Менск нават раней намечанага тэрміну. Адчуваем сябе добра.

Пераходы на лыжах робім не ўпершыню. У апошні раз наша-ж брыгада паспяхова прарабіла лыжны 300-кілометравы пераход па маршруту Томіліна — Глебава—Томіліна.

У Менску прабудзем некалькі дзён і прымем удзел у святкаванні гадавіны Чырвонай арміі разам з байцамі падшэфнай часці.

* *
*

Камісар кавалерыйскага корпуса тав. **Юнг** у гутарцы з нашым карэспандэнтам сказаў:

— Лыжны пераход **Масква — Менск** прадстаўляе вялікую спартыўную цікавасць. Лыжнікі прайшлі 750 кілометраў. Яны ішлі па 108 кілометраў у суткі. Гэта гаворыць аб вялікай трэніроўцы і фізічным загартаванні удзельнікаў паходу.

Гукавы кіно-тэатр «Чырвоная Зорка» — Гукавы мастацкі фільм **Юнацтва Максіма**

Гукавы кіно-тэатр «Пролетарый» — Гукавы мастацкі фільм **ШТОРМ**

Кіно «Інтэрнацыянал» — Мастацкі фільм **АВАДЗЕНЬ**

Кіно «СПАРТАК» — Выдатны фільм **Канец Санкт-Пецербурга** драма ў 7 частках

ГУКАВЫ кіно-тэатр «ПРОЛЕТАРЫЙ»

Ад 25 лютага

ТРЫ ТАВАРЫШЫ

Партком, адміністрацыя і месцком Народнага камісарыята фінансаў БССР выказваюць глыбокае спачуванне начальніку кіраўніцтва масавых пазыкаў тав. **Эйдліну** па поваду заўчаснай смерці яго брата—**ЭЙДЛІНА Залмана Давідавіча.**

Народны камісарыят Фінансаў БССР

Абавязковая пастанова № 38

Менскага Гарадскога Совета Рабочых, Сялянскіх і Чырвонаармейскіх Дэпутатаў

21 лютага 1935 г. — г. Менск

АБ БАРАЦЬБЕ З ПАВОДКАЙ

Менскі гарадскі совет **пастанаўляе:**

1. Для аператыўнага кіраўніцтва барацьбой з паводкай стварыць гарадскі штаб у складзе т. **Яворскага** (начальнік штаба), каменданта горада т. **Матвеева,** начальніка наружнай службы галоўміліцыі тав **Дэрмана,** намесніка начальніка кіраўніцтва добрабыту т. **Каплана,** начальніка пажарнай аховы т. **Казачэнка, начальніка** Жылземкіраўніцтва т. **Юдзіна** і старшыні горжылсаюза т. **Астроўскага.** Месца знаходжання штаба-кіраўніцтва добрабыту—Пляц Волі, д. № 2, 2-гі паверх, №№ тэл. 23-165, 23-164, прамыя тэлефоны пажарнай аховы і міліцыі.

2. **Па меры патрэбы** ўстанавіць кругласутачнае дзяжурства адказных асоб штаба.

3. **Арганізаваць** па гораду 7 раённых троек па барацьбе з паводкай з ахопам наступных зон іх дзейнасці:

І раён — Калгасная. Соўгасная, Падзамкавая на балоце. Замкавая, імя Шэўчэнка. Нова-Мясніцкая. Начальнік тройкі—тав. **Крукоўскі** (нач. **4-га аддзялення міліцыі**): члены: **Врублеўскі, Фрыдлянд.** Месца знаходжання тройкі—войлачная фабрыка. Калгасная вуліца. Тэлефон № 21-368.

ІІ раён — Октябрская. Пролетарская. Шырокая. Нізкі рынак. Гандлёвая. Гандлёва-Набережная. Начальнік тройкі **Саксон** (начальнік 1-га аддзялення міліцыі); члены: т. т. **Шустэр, Ксяндзоў.** Месца знаходжання тройкі—І-ае аддзяленне міліцыі. Гандлёвая. 27. Тэлефон № 22-686.

ІІІ раён — Садовая. Садова-Набережная, Совецка-Набережная, Гарбарная. Варашылава. Лодачная. Начальнік тройкі **Цішкевіч** (інспектар галоўнага кіраўніцтва міліцыі); члены: **Шлапакоў, Конрад.** Месца знаходжання тройкі—Совецкая, 107, будынак Белпедтэхнікума. Тэлефон 20-627.

ІV раён — Лугавая. Лугавы завулак, Арэнская, Аранжарэйны зав., Аранжавая. Сярэдняя. Палявая. Начальнік тройкі **Нічыпаровіч** (начальнік 3-га аддзялення міліцыі); члены: тт. **Аляшкевіч, Ляхавец.** Месца знаходжання тройкі—2-ая пажарная часць. Тэлефон № 21-692.

V раён — Малая Серабранка, млын імя Дзержынскага. Індустрыяльная. Начальнік тройкі т. **Савіч** (інспектар галоўнага кіраўніцтва міліцыі); **члены: Кікоц і Пучкін.** Месца знаходжання тройкі—Палявая № 6, кантора млына імя Дзержынскага. Тэлефон № 22-125 і 22-126.

VІ раён—Пуліхава Слабада. Клябанскі зав., Шырокая, Пролетарская, Совецкая. Фрунзенская, Чырвонасцяжная. Начальнік тройкі т. **Навіцкі** (начальнік 2-га аддзялення міліцыі); члены: т. т. **Лапатухін** і **Кішкурно.** Месца знаходжання тройкі—2-ое аддзяленне міліцыі. Тэлефон № 22-688.

VІІ раён — Стараслабодская. Маладзечынская, Старавіленская. Камунальная. Інвалідная. Мопраўская. Начальнік тройкі т. **Мекінко** (інспектар галоўнага кіраўніцтва міліцыі); члены тт.: **Вінік, Купрыянаў.** Месца знаходжання тройкі—вуліца Мопра, дом № 101. Тэлефон № 21-809 (завод малочных кіслот).

4. Абавязаць дырэктароў заводаў імя Кірава, «Пролетарый», малочных кіслот, бандарнага завода (Стара-Слабодская), засолачнага пункта (Калгасная вул.), майстэрні «Чырвоны інвалід» (Дзімітрыеўская, 40), млын арцелі харчпрома (Дзімітрыеўская, 50), майстэрні «Чырвоны металіст» (Гандлёвая, 12, Садовая, 11), кіраўніцтва пральнямі і лазнямі, ф-кі 8-га сакавіка, МГЭС, арцелі «Чырвоны інвалід» (Варашылаўская), арцелі «Уперад» (Індустрыяльная вул.), млына імя Дзержынскага, мясакамбіната, машына-трактарнай майстэрні (Серабранка), арцелі «Пролетарый» (Замкавая, 23), фармовачнага цэха «Крупскай» (Замкавая, 26), скрыначнай майстэрні «Ўдарнік» (Гандлёвая, 32), ЦЭЦ завода «Большэвік», Менводканалізацыі, калгаса «Чырвоная зорка» (вёска Шайпічы), пад іх асабістую адказнасць, неадкладна прыняць неабходныя меры да аховы матэрыялаў, абсталявання і ўсёй маёмасці ад паводкі. Падрыхтаваць неабходныя прылады для барацьбы з паводкай і забяспечыць бесперабойную работу сваіх прадпрыемстваў у часе паводкі. Арганізаваць аб'ектавыя тройкі на прадпрыемствах.

Усю сваю працу тройкі праводзяць па ўказанню раённых троек і горштаба.

5. Усе прадпрыемствы і ўстановы па запатрабаванню штаба абавязаны бясспрэчна вызваляць дружыннікаў добраахвотных пажарных дружын ад работы і накіроўваць іх у распараджэнне начальніка пажарнай аховы т. **Казачэнка.** Выплата пенсіі дружыннікам за час, патрачаны на барацьбу з паводкай, робіцца прадпрыемствамі і ўстановамі па месцу работы дружыннікаў.

6. Хлебазаводу забяспечыць бесперабойную выпечку хлеба ў часе паводкі, а гандлюючым арганізацыям—бесперабойнае забеспячэнне насельніцтва хлебам.

7. Абавязаць усе прадпрыемствы, арганізацыі і прыватных асоб, маючых у сваім уладанні лодкі, зарэгістраваць іх да 24 лютага г. г. у кіраўніцтве добрабыту і да 28 лютага адрамантаваць і справіць іх.

8. Усе распараджэнні горштаба па пытанню паводкі з'яўляюцца абавязковымі да выканання ўсімі без выключэння прадпрыемствамі, установамі, арганізацыямі і прыватнымі асобамі.

9. Надаць права штабу на вінаватых за парушэнне гэтай абавязковай пастановы накладваць штраф да 100 руб. і ў злосных выпадках прыцягваць да судовай адказнасці.

Старшыня Менскага Горсовета **ЖУКОВІЧ.**

Сакратар Горсовета **КАЗЛОЎСКІ.**

АДКРЫЦЦЁ ГАРНІЗОННЫХ СПАБОРНІЦТВАЎ

Сёння ў Менску адкрываюцца вялікія гарнізонныя конькабежна-лыжныя, цяжка і лёгка - атлетычныя спаборніцтвы. У спаборніцтвах прымаюць удзел звыш 500 байцоў, камандзіраў і сем'яў начсклада Менскага гарнізона. У праграме спаборніцтваў: камандны лыжны прабег на 50 клм.

Праводзяцца лыжныя спаборніцтвы каманд разведчыкаў, лыжная эстафета, прыжкі з трампліна, індывідуальныя спаборніцтвы байцоў і камандзіраў на лыжах за канём, жаночыя лыжныя спаборніцтвы па лыжах — прабег на 3 і 5 клм. Праводзяцца вялікія конькабежныя спаборніцтвы і спаборніцтвы па ўсіх відах цяжкай атлетыкі.

Для прэміравання лепшых каманд і асобных удзельнікаў спаборніцтва дадаткова к прызам, выдзеленым камандуючым Беларускай ваеннай акругі, тры прызы выдзелены цэнтральным советам Асоавіяхіма і Вышэйшым советам фізкультуры БССР.

АДКРЫЦЦЁ ГЕАЛАГІЧНАГА МУЗЕЯ

У новым будынку Беларускай Акадэміі Навук адкрываецца вялікі геалагічны музей. Музей будзе складацца з раду аддзелаў, якія ў шматлікіх экспанатах ілюструюць карысныя выкапні і геалагічнае страенне БССР

ПАРНІКОВАЯ СЯЎБА ГУРКОЎ І РАДЫСКІ

У калгасе «Новы свет» (прыгарадная гаспадарка менскага завода імя Молатава) закладзены ўжо 282 парніковыя рамы. Рабочыя калгаса высунулі сустрэчны план—замест 5 сакавіка залажыць усе 700 рам да 1 сакавіка. У парніках сеюць радыску і гуркі.

НОВАЯ ЗАПАЛКАВАЯ ФАБРЫКА Ў БАРЫСАВЕ

БАРЫСАЎ, 21 лютага. (Кор. «Звязды»). У Барысаве ўзмоцненым тэмпам заканчваецца будаўніцтва новай фабрыкі экспартных запалак. Фабрыка складаецца з 4-х цэхаў—аўтаматнага, зборна-этыкіровачнага, саломкі і скрыначнага. Магутнасць фабрыкі—1.000 яшчыкаў запалак у суткі, кошт будаўніцтва —800.000 руб.

На фабрыцы ўстанаўляецца [illegible] сканалены замежны аўтамат коштам у 60.000 залатых рублёў.

Адказны рэдактар **Н. СТЭРНІК.**

Менск, друкарня «Звязды»

Тыраж. 90.000 экз.